CEMİL KAVUKÇU

üstü kalsın

can

CEMİL KAVUKÇU

ÜSTÜ KALSIN

© 2014, Can Sanat Yayınları Ltd. Şti.
Tüm hakları saklıdır. Tanıtım için yapılacak kısa alıntılar dışında yayıncının yazılı izni olmaksızın hiçbir yolla çoğaltılamaz.

1. basım: Ekim 2014, İstanbul
Bu kitabın 1. baskısı 2000 adet yapılmıştır.

Yayına hazırlayan: Faruk Duman

Düzelti: Ebru Aydın, Aylin Samancı
Mizanpaj: Serap Bertay

Kapak tasarımı: Utku Lomlu / Lom Tasarım (www.lom.com.tr)
İç resimler: Melih Kavukçu

Kapak baskı: Azra Matbaası
Litros Yolu 2. Matbaacılar Sitesi D Blok 3. Kat No: 3-2
Topkapı-Zeytinburnu, İstanbul
Sertifika No: 27857

İç baskı ve cilt: Ayhan Matbaası
Mahmutbey Mah. Devekaldırımı Cad. Gelincik Sokak No: 6 Kat: 3 Güven İş Merkezi, Bağcılar, İstanbul
Sertifika No: 22749

ISBN 978-975-07-2350-6

CAN SANAT YAYINLARI
YAPIM VE DAĞITIM TİCARET VE SANAYİ LTD. ŞTİ.
Hayriye Caddesi No: 2, 34430 Galatasaray, İstanbul
Telefon: (0212) 252 56 75 / 252 59 88 / 252 59 89 Faks: (0212) 252 72 33
www.canyayinlari.com
yayinevi@canyayinlari.com
Sertifika No: 10758

CEMİL KAVUKÇU

ÜSTÜ KALSIN

ÖYKÜ

can

Cemil Kavukçu'nun Can Yayınları'ndaki diğer kitapları:

Uzak Noktalara Doğru, 1995
Yalnız Uyuyanlar İçin, 1996
Bilinen Bir Sokakta Kaybolmak, 1997
Dönüş, 1998
Temmuz Suçlu, 1998
Dört Duvar Beş Pencere, 1999
Pazar Güneşi, 2000
Gemiler de Ağlarmış, 2001
Başkasının Rüyaları, 2003
Suda Bulanık Oyunlar, 2004
Gamba, 2005
Nolya, 2005
Mimoza'da Elli Gram, 2007
Angelacoma'nın Duvarları, 2008
Tasmalı Güvercin, 2009
Düşkaçıran, 2011
Aynadaki Zaman, 2012
Örümcek Kapanı, 2013

CEMİL KAVUKÇU, 1951'de İnegöl'de doğdu. İstanbul Üniversitesi Fen Fakültesi Jeofizik Mühendisliği Bölümü'nü bitirdi. Öyküleri, 1980'den bu yana çeşitli dergilerde yayımlandı. *Patika* adlı eseriyle 1987'de Yaşar Nabi Nayır Öykü Ödülü'nü ve 1996'da *Uzak Noktalara Doğru* adlı öykü kitabıyla Sait Faik Hikâye Armağanı'nı, 2009'da *Angelacoma'nın Duvarları* adlı anlatısıyla Sedat Simavi Edebiyat Ödülü'nü kazandı.

Uzaklardaki Cemil Küçükfilibe'ye

İçindekiler

O Bakış 13
Hangi Dala Bakalım Baba 25
Karga Bayramı 35
Piyes 43
Şerare 55
Olasılıklar 67
Öğle Sıcağı 75
Ruhsavar Topu 85
Üstü Kalsın 95

O BAKIŞ

Otel odasının penceresinden boş caddeye, bankanın saçağı altında tezgâh açmış, çakmak, tespih, tırnak çakısı gibi şeyler satan adama bakıyordum. Bir film karesinde donup kalmış gibiydi.

Pencere pervazından yağmur damlaları sızıyor, nemle kabaran toz kokusu burnumu sızlatıyordu. İki yana çektiğim tül perde belki de aylardır yıkanmamıştı. Bir sigara yaktım.

"Bu işler böyle," dedim.

"Ne dedin abi," deyip doğruldu Umut. Kot pantolonu, gömleğiyle uzanmıştı yatağa. Televizyondaki dizilerden birini izliyordu.

"Mırıldanıyordum," dedim, "öylesine."

Televizyonun sesini kıstı.

"Tıkıldık kaldık burada ya, ne yapacağını da şaşırıyor insan."

"E, bu işler böyle," deyip güldüm.

Gülmeme bozulmuş gibi yüzü asıldı. Yere saçılmış gazeteleri, hafta sonu eklerini, kısa sürede sıkılıp bıraktığı büyük pazar bulmacasını toplayıp televizyonun altındaki çöp kutusuna attıktan sonra yatağının ucuna oturdu.

"Üç, bilemedin beş günde bitecekti," dedi. Suçlamaktan çok yalvarır gibi konuşuyordu. Dirseğini yastığa

dayamış, başını bana doğru çevirmişti. "Bak on gün oldu hâlâ buradayız. Ne kadar kalacağımız da belli değil."

"Daha yeni sayılırsın. Bir iş için üç gün dediysen en az on günü göze alacaksın. Her şeyi kafana takar, geniş olmazsan çabuk yıpranırsın. Alet arızalanmasaydı yağmurlara kalmayacaktık. İşimizi üç günde bitirmiş dönmüştük bile. Bu durum benim de canımı sıkıyor ama beklemekten başka çaremiz yok."

"Abi boşuna uğraşıyoruz, burada sıcak su falan yok. Son iki hattaki ölçümleri yapsak da sonuç değişmeyecek."

"Bi dakka," dedim. Bilgiçlik taslaması hoşuma gitmemişti. "Henüz veri toplama aşamasındayız Umut, oturup bir değerlendirme yaptıktan sonra bu karara varacağız. Belirlediğimiz noktada yapılacak sondaj da sonucu gösterecek."

"Tamam da... buradan bir halt çıkacağına inanmıyorum ben."

"Ne inancı oğlum? Büyüyle falan su aramıyoruz biz, jeofizik yöntemlerle çalışıyoruz şurada. Adamlar sıcak su etüdü yaptırmak istemiş, gelip bizi bulmuşlar. Tektonik yapı da uygun. Yani suyu bulma olasılığımız yüzde ellinin üzerinde. Belediye başkanı ne kadar heyecanlı, görmüyor musun? Bütün umutlarını buraya bağlamışlar. Adam kaplıca otellerinin, pansiyonların yerini bile düşünmüş. Sondaj yeri belirlemek için aldığımız ölçüler de belki yeterli olacak ama iki hat üzerinde daha çalışacağımızı biliyorlar. Herkes bizden iyi bir haber beklerken sırf yağmurdan sıkıldık diye gidemeyiz."

Yataktan sarkıttığı ayaklarının ucuna bakıyordu Umut. Azarlanmış bir çocuk gibi duruyordu. Ses tonumu ayarlayamamıştım galiba.

"Haklısın abi," dedi, "sen bana bakma. İş, diploma almakla bitmiyor, öğreneceğim çok şey var daha."

"Var tabii," deyip sigaramı küllükte söndürdüm.

Caddeden tek tük şemsiyeli insanlar geçiyordu. Hava erkenden kararmıştı. Karşı kaldırımdaki seyyar satıcı hâlâ kıpırdamadan sabır abidesi gibi dikiliyordu. Sattıkları kimsenin ilgisini çekmiyordu bugün.

"Dinmedi değil mi?" dedi araya giren suskuluğu bozmak için.

"Yağıyor. Öyle kararlı ki daha iki gün durmaz bu yağmur."

"Belki de üç-dört gün?"

"Bekleyeceğiz, ne yapabiliriz ki!"

Alnını ovuşturdu, sonra da kumanda aletiyle televizyonu kapattı.

"Bir sigara da ben yakabilir miyim?" deyince oturduğum koltuğun önündeki sehpadan paketle kibriti ona uzattım.

"O zaman, bir günlüğüne de olsa ben bir Ankara'ya gidip gelsem..."

Odayı masa lambası aydınlatıyordu. Loş ışıkta yüzü olduğundan da uzun görünüyor, yaktığı sigaranın dumanı parmaklarının arasından incecik uzuyordu. "Ne iş" der gibi gözümü kırptım.

"Beş günde döneriz demiştim Sevilay'a, sürekli arayıp soruyor."

Köşe bucak kaçıp başını omuzlarına gömerek uzun uzun telefon görüşmelerinin ardından suçluymuş, bir şey gizlemeye çalışıyormuş gibi davranmasının nedenini az çok tahmin ediyordum. Konu şimdi netleşmişti.

"Öğrenci değilsin artık Umut," dedim. Sırtımı ona dönmüş pencereden bakıyordum. "Birinin bana ders vermeye kalkmasından, nasihat çekmesinden çocukluğumdan beri hep nefret etmişimdir. Hoşlanmadığım bir şeyi de başkasına yapmam. Diyeceğim şu, Ankara'ya bir gün, iki gün için gitmen önemli değil. Bu işi yapacaksan zorluklarına da katlanacaksın. Direnç başka türlü kazanıl-

mıyor. Biz ne sıkıntılar çektik. Aylarca sahadan dönmediğimiz olurdu."

"Ama o yıllarla bu yıllar..."

"Değişen bir şey yok Umut. O yıllarla bu yıllar aynı. Üstelik ceptelefonu diye bir şey var şimdi. Yattığın yerden tuşlara basıyorsun, istediğin kişinin sesini duyuyorsun. Bizde o da yoktu. Postaneye gidip numara yazdırıyor, saatlerce bekliyorduk."

"Ama abi..."

"Tamam. Boş ver. Kalk dışarı çıkalım."

"Nereye gideceğiz ki?"

"Tombik'e gider birer bira içeriz. Çöp şiş falan yeriz."

"Bırak ya, hem pis hem sevimsiz bir yer orası! İşletmecisinde bir karış surat. Ceset gibi. Hiç hoşlanmadım o heriften."

"Kasabanın içinde içkili bir yer vardı da, biz kalkıp beş kilometre dışına keyiften çıktık sanki..."

"Öyle de... şimdi bu yağmurda gözümde büyüyor. Aşağıdan ikişer bira kapıp geleyim istersen."

"Oğlum, maksat bira içmek değil. Sıkıldım bu odada pineklemekten."

"Ben de sıkıldım ama dışarı çıkmak gelmiyor içimden. Böyle iyiyim."

"Sen bilirsin," dedim, "ben biraz hava alacağım. Yemeği Tombik'te yerim. Sen de başının çaresine bakarsın."

Gözü televizyonda, aklı Sevilay'daydı. Yalnız kalınca hemen telefona sarılacak, konuşmasının bir yerinde kızı bana karşı dolduracaktı. Öyle ya, gitmesine izin vermemiştim. Benimle gelmek istememesinin nedeni de buydu.

Dışarı çıktım. Yağmur daha da artmıştı. Koşarak karşıya geçtim. Saçağın altındaki tezgâha yaklaştım. Adam kayıtsız bir ilgiyle bakıyordu bana. Kendime çakmak, Umut'a da tespih aldım. Müşterisiz geçen saatlerin ar-

dından bir değişiklik olmamıştı yüzünde. Aracı park ettiğimiz yan sokağa doğru yürüdüm.

Tombik'te kimse yoktu. Tavandaki çubuk lambaların beyaz ışığı mekânı olduğundan daha sevimsiz yapmıştı bu akşam. Salondaki her eşya bu yoğun aydınlıkla gözüme batıyordu. Orta yerdeki odun sobası harıl harıl yanıyordu. Bu saatlerde birkaç masa dolu olurdu. Umut'un hoşlanmadığı adam da ortalıkta görünmüyordu.

"Kimse yok mu?"

"Geldim," diye seslendi mutfaktan. Çıktığında ellerini lekeli önlüğünde kuruluyordu.

"Açık, değil mi?"

"Açık abi. Şöyle sobaya yakın otur istersen. Dışarısı iyice soğumuş. Burası yüksek tabii, bakarsın gece kara çevirir."

"Yok daha neler," dedim.

"Görürsün" anlamında gözünü kısıp başını hafifçe eğdi. Kabanımı çıkarıp sandalyenin arkasına astım. Masadaki metal sürahiye uzandım. Ters çevrilmiş bardaklardan birine su koyup bir yudum içtim.

"Ne vereyim?"

"Bira."

"Yanına? Çerez falan..."

"İstemez. Daha sonra ızgara türü bir şeyler yerim."

"Tamam abi," deyip tezgâhın arkasına geçti. Abi, diyordu ama benden genç değildi. Kuşkusuz, bir saygı ifadesiydi bu. Yüzündeki çizgiler ele vermese de çenesinin altındaki buruşmuş derisi, hantal gövdesi ellisini çoktan devirdiğinin işaretiydi. Bira şişesi ile bardağı masaya koyarken elinin üstündeki kahverengimsi benekler dikkatimi çekti.

"Daha önce bir-iki geldin buraya, hatta yanında genç bir arkadaş da vardı."

"İyi hatırladın," dedim.

"Ben bir gördüğüm yüzü bir daha unutmam. Yabancısınız galiba."

"Öyle sayılır. İş için geldik. Yağmurlar başlayınca uzadı."

"Arazide bir iş yani."

"Evet, biz sıcak su arıyoruz."

"Kaplıca yani," deyip gözünün birini, benden kaçmaz, dercesine kıstı, "Nerde?"

"Tepelik Köyü'nün az yukarısında."

"Oraları iyi bilirim. Tepelik'in üst kısmı ormanlık zaten. Eskiden o köyün civarına çok ava gitmişliğim vardır."

"Avcı mısın?"

"Bir zamanlar öyleydi," dedi.

Konuşmuş olmak için,"Ne avlardın?" diye sordum.

"Daha çok kuşa giderdik; keklik, bıldırcın falan. Arada tavşan da olurdu ama çok seyrek."

Yüzünden belli belirsiz bir gölge geçmişti. Biramı yudumlarken farkına vardım. Bir şey sormamı bekler gibiydi. Sormadım. Dışarı çıktı. Biraz sonra bir kucak odunla döndü. Onları özenle sobanın arkasına istifledi.

"Kesin kara çevirecek," dedi.

"Kar kokusu yok," deyip gülümsedim.

"Hiç belli olmaz abi."

"Burada mı yaşıyorsun?"

Başını salladı.

"Kimsen yok mu, yalnız mısın?"

"He," dedi bir marifetmiş gibi gülerek. Uzun ve sararmış dişleri çıktı ortaya. Gülmek ona hiç yakışmıyordu.

"Benim bir köpeğim vardı. Adı Tombik'ti. Bu civarda onun gibi bir av köpeği yoktu. İnsan gibiydi zaten. Ne söylesem anlardı."

"Ne oldu köpeğine?"

"Öldü."

"Onun için mi buranın adı Tombik?"

"Yok, değil," dedi, "köpekten önce açmıştım burayı." Maşayla sobanın üzerindeki yuvarlak kapağı kaldırıp kalınca bir odun attı içine. Masamdaki sandalyelerden birini çekip teklifsizce karşıma oturdu.

Yağmurun hızı iyice artmıştı dışarıda. İri damlalar ahşap çerçeveli küçük pencereden ilerideki dağ sırasını perdeliyordu.

Biradan bir yudum aldım. Başımı kaldırınca bana dikkatle baktığını gördüm.

Daha önce yüzünden geçip gittiğini düşündüğüm gölge, gözlerine yerleşmişti. Bir yarası vardı, anlatmak için beni seçmişti. Üstelik, dinlemeye hiç de hazır olmadığım böyle bir akşamda.

Derin bir nefes ahp dışarıya baktı. Susuyordum. Taşlara vuran yağmurun şakırtısı ortamı daha da ağırlaştırmıştı.

"Birkaç sene önce Tepelik ve civar köylere bir ayı musallat olmuş, zarar veriyormuş," deyip sustu. Ayı hikâyesi de nerden çıkmıştı şimdi. Aramızdaki sessizlik uzadıkça uzuyordu. Dayanamadım, "Eee?" dedim.

"Avcıyız ya... pireden deveye her şeyi vururuz sanıyor millet." Cebinden sigara paketini çıkarıp uzattı. Başımı iki yana sallayınca kendisi bir tane yaktı. "Köylü yardım istedi. Bizim öyle ayıya domuza gitmişliğimiz yok, dedik. Küçücük kuşu vuran, ayıyı mı ıskalayacak, dediler. Bak! Akıllarınca gaz veriyorlar. Korktuğumuzu düşünmesinler diye kabul ettik. Onlardan da katılanlar oldu. Meyvelere dadanmış, adam gibi yese neyse de, bütün dalları kırıp haşat ediyormuş ağaçları. Armudun adı çıkmış abi, asıl kiraza düşkün bunlar. Dalı bir sıyırıyor, sapıyla çekirdeğiyle yutuyor. Gördüğümüz ayı pislikleri safi çekirdekti, nah böyle, öbek öbek. Günlerce ayıyı aradık. Korkmadım desem yalan olur. İlk atışta vuramazsan

ya da yaralarsan işin bitiktir; bu yüzden telef olmuş ne avcı hikâyeleri dinledik. Sonra bir gün kıstırdık ve vurduk ayıyı. Döneceğiz ama Tombik, yani köpeğim bir türlü gelmiyor, sürekli havlayarak bir kayalığın önünde dönüp duruyordu. Meğer ayının küçücük bir yavrusu varmış, bize onu göstermek istiyormuş. Dur be, bir bira da ben alayım."

Kalkıp tezgâha doğru yürüdü. Birden omuzları çökmüştü sanki. Kapağı açılmış bir şişe birayı masaya koyup karşıma oturdu. Sobadaki odunlar tutuşmuş, gürüldeyerek yanmaya başlamıştı.

"Yavruyu ne yaptınız peki?"

"Onu anlatacağım işte; ne yapacağız, aldım buraya getirdim. Avcıysak da o kadar vicdansız değiliz hani. Arkada yatıp kalktığım küçük bir oda var, yavruyu oraya yerleştirdim. Nasıl titriyordu bir görsen. Çok acıdım."

"Odanı paylaştın onunla yani."

"Olur mu ya, ilk getirdiğim günü söylüyorum. Köpeğimle paylaşmadığım odayı ayıyla mı paylaşacağım! Sonra ona bir kulübe yaptım."

"Köpek de yanında tabii."

"Yok, bir arkadaşın tavuk çiftliğinde kalıyordu o zaman. Burada arsız olur çıkardı. Müşterilerimin çoğu kasabanın şoförleri, mobilyacılar. İşleri güçleri gırgır şamata. Köpeğimi ayyaş ederlerdi. Tombik'i de mahvettiler ya!"

"Hangi Tombik'i? Köpeğini mi..."

"Yok, yavru ayıyı. Onun adını da Tombik koydum. Çok küçüktü, yalnızca süt içebiliyordu. Yetmişlik bir şişenin ağzına biberon emziği geçirmiştim. Öyle alışmıştı ki, daha süt dolu şişeyi görünce hemen kendini sırtüstü yere atıp bekliyordu. Herkesin eğlencesi olmuştu. Arka ayaklarıyla şişenin dip kısmını, ön ayaklarıyla da başını tutuyor, gözlerini kapayıp içiyordu. Nasıl mest bir durumdu ki, lafla anlatılamaz. Bir gün şoförlerden biri ben-

den habersiz şişesine bira koyup vermiş. Ruhunda ayyaşlık varmış, birayı bir sevdi kâfir, sütün yüzüne bile bakmaz oldu. Yine aynı pozisyon ama sırtüstü yatıyor, dört ayağıyla kavrıyor. Kafayı bulunca tam bir sirke dönüyor mekân. Ön ayaklarını ensesine bağlayıp tek ayağı üzerinde dans ediyor, yerlerde yuvarlanıp taklalar atıyor. Ağaçlara tırmanıyor, daldan dala uçup izleyenlerin yüreğini ağzına getiriyordu. Gösteri bitince de haliyle dilencilik başlıyordu. Yere sırtüstü yatıp dört ayağını da havaya dikip bekliyordu. Gelsin biralar tabii. Müşterim artmıştı, kazancımı nerdeyse ikiye katlamıştım. Her şey iyiydi de, öyle gitmedi. Tombik büyüdükçe huyları da değişmeye başladı. Gösterileri bırakmıştı artık. Öfkeliydi. Verdiğim biralarla yetinmiyor gidip müşterinin masasındaki şişeyi alıyordu. Vermek istemeyenlere homurdanıyordu. Önceleri bu da eğlence gibi geldi millete. Gülüp geçiyorlardı. Ama bir gece öyle hırçınlaştı ki, masaları devirdi, bira şişelerini taşlara vurup parçaladı. Canını kurtaran arabasına atlayıp hesabı bile ödemeden kaçtı. Zurnanın son deliğine gelmiştik abi. Tombik'i aldığım yere bırakmam gerekiyordu. İş hayatım tehlikeye girmişti. Beni canımdan bezdiren bu ayı sabahları bambaşka bir yaratık oluyordu. Yine o Tombik. Bakışları yumuşak, insan gibi. Ayılıyordu çünkü. Ama ben müşteri kaybediyordum. Onun taşkınlıkları yüzünden herkes elini ayağını kesmişti mekândan. Neyse, uzatmayayım, bir gün ben bunu cipe atıp ormana, ilk bulduğum yere götürdüm. Arabaya binmeyi çok severdi. Bir de artist ki, sorma. Ön koltuğa oturacak, arkaya asla bindiremezsin. Tek purosu eksik ağzında, tam mafya babası. Kusuruma bakma lafı uzattım, ne yapayım abi, efkârlandım yine derdimi birine anlatmam gerek."

Derin bir iç geçirip konuşmaya devam etti.

"Neyse, arabayla vardık Tepelik köyünün yukarısın-

daki ormanlığa. Ben inince o da indi. Öyle haybeden koşturmaca falan, orman oyunları yani. Arada yaparız, hoşuna gider. Onun dikkatini bir şey çekmiş, iki ayağı üzerine dikilmiş bakarken, fırsat bu fırsat, deyip arabaya koştum. Zaten çalışır vaziyette. Aynaya bile bakmadan gazladım. Oh! dedim, oh... Ama erken demişim. Ertesi sabah büyük bir gürültüye uyandım. Tombik dönmüştü. Önüne gelen her şeyi yıkıp döküyordu."

Birası bitmişti. Kalktı. Döndüğünde iki şişe vardı elinde. Yürürken yalpalıyordu. Oturunca paketini alıp uzattı. Başımı yine iki yana salladım. Hikâye gittikçe ilgimi çekmeye başlamıştı. Biramdan bir yudum aldım.

"Sonra?" dedim.

"Sonra," dedi. Başını önüne eğdi. Bir süre öyle kaldı.

"Pardon abi, adın neydi?"

"Sinan."

Başını kaldırdığında öyle baktı ki canım istemediği halde elim masanın üzerindeki pakete gitti. Hemen davranıp ikram etti. Bir sigara yaktım. Ben onun adını sormadım, o da söylemedi.

Gözlerime dimdik bakıyordu. Başka biri olmuştu.

"Sonrası yok Sinan Abi," dedi, "sonrası dinmeyen bir kahır. Göz göze geldik Tombik'le. Başını bir sağa bir sola yatırarak, yalanım varsa namerdim, insan gibi baktı bana. Anlamadığı bir şey vardı. İnanamadığı, oyun sandığı ama yine de tedirgin olduğu bir şey... O da elimdeki tüfekti. Oyun olmadığını anlamıştı. Korkmuştu. Ummamıştı. Ben de ben değildim ki! Sinan Abi, var ya, bir ayı kadar olamadım, ona yanarım. Yetmişlik votkayı devirmeme rağmen cin gibiydim ama ben, ben değildim. Tüfeği tutan elim titriyordu. O bana bakıyordu. Bakmıyor, soru soruyordu. Soru sormuyor, şerefsizliğime tükürüyordu. Tanıdığım hiçbir insan öyle bakamaz abi. Çok kötü, çok kötü... Tetiği çekerken gözlerimi yumdum. Sırtüstü yıkıl-

mışım. Ne kadar o halde yattım bilmiyorum. Tombik'in gelip yüzümü yalamasını bekledim. Gelmedi. Sonra kalktım. Emekleyerek yanına gittim. Ölmüştü. Gözlerinde hâlâ o bakış vardı. Tombik bir kere öldü abi, ben her gün ölüyorum."

Onu, alnını masaya dayamış sarsıla sarsıla ağlarken bıraktım. İçim daralmıştı. Hesabı yarın akşam geldiğimde öderdim. Kendimi dışarı attım.

Yağmur daha da artmıştı. Araca binince telefonumu çıkarıp Umut'u aradım.

"Bir şey mi oldu abi," dedi.

"Olan bir şey yok," dedim, "nerden çıkardın?"

"Sesinden..."

"Sesimi boş ver. Bu yağmur günlerce dinmez diyorlar. Bakarsın gece kara bile çevirirmiş. Hemen hazırlan, gece otobüsüyle Ankara'ya gidiyorsun. Ertesi günü akşamı burada ol ama. Tamam mı?"

"Tamam abi, sağ ol," dedi. Sesinde güller açmıştı.

HANGİ DALA BAKALIM BABA

Dur, dur, dur... Acele etme öyle, tane tane anlat. Demek o pezevenk, meyhanesinin önüne karga heykeli yaptırmış? Üstelik doğma büyüme buralı olacak. Adının ne önemi var; ister Vahit olsun, ister Nahit... Bu kasabanın geçmişini bilmiyor mu? Bal gibi biliyor. Mücahit Rıza'nın torunu ya, millet kan ağlarken onlar taşak kebabı yapıyordu ya, şimdi de heykelini dikip dalgasını geçiyor. Ah, gücüm olsaydı da yataktan kalkabilseydim, gider o heykeli baltayla paramparça ederdim. Sen bilmezsin. Daha doğmamıştın ki! Baklalı'nın nüfusu o yıllarda taş çatlasa on bin, ne on bini be, belki beş bin bile değil. Ben çocuktum. Ama okula gidiyorum. İlkokul üçte falan olmalıyım. Kasabanın üzerine öyle bir kâbus çökmüştü ki, kimse evden dışarı çıkamıyor, esnaf dükkânını açamıyordu. Asıl perişan olansa çiftçiler. Kaç ocak söndürdü o lanet hayvanlar... Üstelik yazın ortası, temmuz sıcağı. İstanbul'daki en büyük gazeteler haber yapmış bunu. Dedim ya, tam bir felaket. O güne kadar duyulmuş şey değil! Babam 11 Temmuz 1939 tarihli gazeteyi saklamış. Çünkü armut bahçemizde zarar o kadar büyüktü ki, hatırlıyorum, dallarında daha olgunlaşamayan armutlar delik deşik edilmişti. Hem de bir gecede, sabaha karşı, bütün ağaçlar... Borçlarını ödeyememiş, bahçeyi satmak

zorunda kalmıştı. Ben de saklıyorum o haberi. Kasabamız istila edilmişti. Dedem, savaş yılları gibi, demişti. Bir korkuluk ormanı sanki; Yunan da değil, bu seferki tehlike kargalar. Gazeteden babamın kestiği o haber, şu dolabın üzerindeki siyah kaplı kalın sözlüğün içinde. Karga heykeli, he? Dükkânının önüne hem de... Olacak iş değil! Getir şu sözlüğü.

Haber şöyle:

> Baklalı (Hususi) – Bu sene kazamız, bir karga istilasına maruz bulunmaktadır. Bu kara mahlûkun bahçe ve tarlalarda yaptığı zarar, hesaba girecek mahiyettedir. Bahçe sahibleri kargalardan bizar olduklarını söylemektedirler. Bir meyvacının ifadesine göre, ilkyazın yegâne turfanda ve çok kıymetli bir meyvası olan akça armudlara musallat olan bu hayvanlar, ağacdaki meyvaların hemen yarısını delik deşik ederek harab etmişlerdir. Zarar bu kadarla kalmayıp, kargalar tırnakları ile ağacların taze dallarını zedeliyerek ağacların üst kısımlarının kurumasına sebebiyet vermektedirler. Birkaç senedir bu hayvanlarla mücadele yapılmadığından pek çoğalmışlardır.

Adı kabadayıya çıkmış başıbozuk serserilerin. Kapkara bir bulut örtüyordu kasabanın üstünü, bir yaygara ki, dersin hava hücumu. Peh! Sen de karşıma geçmiş, ballandıra ballandıra anlatıyorsun. Neymiş, kendini onunla bir tutuyormuş. İçip içip astronot kıvamına gelince onlar gibi gaklamaya başlıyormuş. Hayvanlığına yenilmiş ezik pezevenk! Küçücük kasabamız İstanbul gazetelerine haber oluyor; ancak mücadele iki yıl sonra başlayabiliyor. Laçkalığı düşünebiliyor musun? Onun da haberi 16 Haziran 1941 tarihinde çıkmış. Dinle bak, mücadele değil, evlere şenlik.

Baklalı (Hususi) – Kazamızda, meyvaların ve ekili şeylerin büyük düşmanı olan kargalarla mücadele başlamıştır. Birkaç senedir bu zararlı mahlûklarla mücadele yapılmadığı için turfanda meyvaları ve mısır tarlalarını haraca bağlamışlardı. Bilhassa mevsimin çok nefis ve turfanda bir meyvası olan ve kilosu 30-40 kuruşa satılan akça armudlarda yaptıkları zarar ehemmiyetsiz sayılmıyordu. Buna rağmen nasılsa iki, üç yıldır bu hayvanların itlâfına teşebbüs eden olmamıştı. Bu işe ehemmiyet veren yeni kaymakamımız Remzi Tezkan, gereken teşebbüslere girişerek halka mücadele vazifesini vermiş ve her erkeği üç karga öldürmeye mükellef tutmuştur. Bu teşebbüs herkesi sevindirmiştir.

Çiftesi olan çiftesine sarılmış, olmayan gidip satın almış, fakir fukara ise sapanla mücadele etmek zorunda kalmıştı. Anneler de kız çocuklarını acemi avcılar tarafından vurulurlar diye sokağa salmaz olmuştu. Nedeni

mi? Var tabii. Birçok sakatlıklar oldu. Komşumuzun kızı Sıdıka sokakta oynarken bacağına isabet eden saçmalar yüzünden topal kaldı, az daha ölüyordu kız. Abdi Ağa'nın torunu Muharrem, sapan taşıyla kör oldu. Kaymakamlık yeni tedbirler almakta gecikmedi ve hemen öğleden sonra iki ile dört arası sokağa çıkmak, avcılar dışında yasaklandı. Birbirini yaralayan birkaç acemi avcı dışında kazalar önlenmiş oldu. Ama başka dertler çıktı. O saatlerde çarşıda in cin top oynadığından esnaf dertli. Çoğu o saatte ya dükkânını kapayıp kahveye gidiyor ya da tezgâhın üzerinde uyuyor. Yukarı mahallede doğum sancısı tutmuş bir kadın için çağırılan ebe yolda zabıtalar tarafından alıkonulmuş, üstelik ceza da yazılmış. Daha neler neler...

Her gün akşamüzeri belediyeye gidiliyor, yeni kurulan "Karga İle Mücadele Ekip Amirliği"ne üç karga başı teslim edilip listedeki adların karşısına imza atılıyordu. Cezası da vardı. O gün hiç karga vuramadıysan 30 kuruş ödüyordun. Diyelim iki kargada kaldın, cezan 10 kuruş; tek karga başı getirdin, 20 kuruş. Doktorlar, memurlar, evvel akıllı öğretmenler, belediyeciler, polis ve bekçiler bundan muaf. Hatta, uçan kuşa borçlu mübaşir İzzet Efendi bile karga avlamaktan paçayı kurtarmıştı. Hangi ara becermişti bunu, orasını bilmem ama gidip hâkimin, savcının elini eteğini öptüğü konuşuluyordu kahvelerde. Kasıla kasıla dolaşır olmuştu çarşıda. Ardından, ebe, iğneci ve sünnetçilere de izin çıktı. Bir süre sonra biz oğlan çocuklar, yasak saatlerde sokağa çıkmanın yolunu bulduk. Ceplerimizi taşla dolduruyor, boynumuza da sapanlarımızı asıyorduk. Zabıtalar bir şey demiyordu. Öyle ya, biz de avcıydık. Kasabamızı canla başla savunuyorduk.

Herkes günde üç karga vurabilir mi? Mesela rahmetli babam, Kahveci Sabit, Bezzaz Tahir, Berber Muammer ya da Terzi Eyüp efendiler işi gücü bırakıp nasıl

karga peşinde koşsunlar? İhtiyarlığın kapılarına dayanmasından değil elbet. Akılları ermemişti. Sapanla karga düşürmeyi yediremiyorlardı kendilerine. Silah mı, haşa! Kasaba eşrafı işi gücü bırakıp elinde tüfek kırlarda, tarlalarda mı dolaşacaktı? Böylece yeni bir geçim kaynağı oluştu. Yaman Avcılar sabahın köründe ava çıkıyordu. Karga başının fiyatı 5 kuruştu. Mahallemizdeki Eko'nun işsiz güçsüz babası da avcılar kervanına katılanlardandı. Sabah evden ne zaman çıktığım bilmiyorlarmış ama akşam bir torba dolusu karga kafasıyla dönüyormuş. Eko'nun dediğine göre, bir saçma en az beş karga düşürmeliymiş ki, kâr etsin. Ekâbir takımı evinden, esnaf dükkânından, mirasyediler kahveden çıkmadan günde 15 kuruş vererek bu dertten kurtuluyordu. Babam önceleri bu işi sapanla halledeceğini sanmıştı. Arka bahçemizdeki ağaçların dalları bile silme kargaydı. Bir yere gitmesine gerek yoktu. Oturduğu yerden tek tek indirebilirdi onları. Yine de bana, "Oğlum kargaları göster," diyordu. Ben de, "Hangi dala bakayım baba," diyordum, "her yer karga." Ama kazın ayağı öyle değildi. Askerde, talimlerde pireyi gözünden vuran, keskin nişancı olarak bölüğünde ün salan babam, kargaların karşısında çaresiz kalmıştı. Nişan alırken sağ gözünü yumup dilini ısırıyor ve sapanın lastiğini omzuna kadar geriyordu ki, o anda dallara konmuş ne kadar karga varsa çığlık çığlığa, babamla alay ediyormuş, o bet sesleriyle gülüyormuş gibi havalanıyorlardı. Sonunda birçok komşumuz gibi o da Yaman Avcılar'ın eline düştü. Vergi verir gibi her gün 15 kuruşu Eko'nun babasına ödüyordu. İş çığırından çıkınca belediye başkanı belediye bünyesinde bir "karga itlaf müfrezesi" kurup başına keskin nişancı Rıza'yı getirdi ve kadrolu avcılardan oluşan bir müfreze kurdu. İşte bu Mücahit Rıza, o karga heykeli diken pezevengin dedesi. Böylece kasabanın erkekleri her gün üç karga vurmaktan

kurtuldu ama bu sefer de müfreze belası çıktı. Bekçiden polisten bile yetkililer, öyle ki, kahvede içtikleri çayın parasını bile ödemiyorlar. Kargalara neden bu kadar öfkeli olduğumu anladın mı şimdi? Baklalı olmuştu Kargalı; civar kasabalarda, hatta oralardaki köy kahvelerinde, alay ediliyordu bizimle. Kargalılar hiç güneş yüzü görmüyor, derlermiş; çünkü orada gökyüzü hep karaymış, sonra da dizlerini döve döve gülerlermiş. Ne günler yaşadık! Burada hiç kimse o mendebur hayvanın heykelini yapamaz!

Karga istilasının nedeni mi? Onu da anlatacağım.

Bütün bunların nedeninin o Moskof casusu denen adam olduğu çok sonra anlaşıldı. Kim olduğunu, nereden geldiğini, nereye gittiğini hiçbir zaman öğrenemedik. Git söyle, Vahit midir, Nahit midir her ne boksa, karganın yanına bir de o pezevengin heykelini diksin. Kimine göre Almanya adına çalışıyormuş kimine göre de İngiltere. Geç bunları, hakikaten Moskof casusuydu, buna kalıbımı basarım. Kasabaya ne zaman geliyor biliyor musun? Nerden bileceksin. Elli yıldır yaşanmayan en pis gecede. 7 Aralık 1934 tarihinde... Tam da, batıdan esmeye başlayan fırtınanın yirmi sekizinci saatinde, üç büyük caminin aleminin uçtuğu, iki caminin minaresinin kökünden devrildiği, merkezdeki biricik saat kulesinin yıkıldığı, çarşıdaki dükkânların saçaklarının koptuğu, birçok ağacın devrildiği, yeni yapılan ortaokulun bütün kiremitlerinin uçtuğu bir gece. Müthiş bir soğuk var ama sobaların yakılması, hatta sokakta sigara içilmesi bile yasaklanmış. İşte öyle belalı bir gece geliyor kimsenin gerçek adını bilmediği o adam. Kasabanın hanına gidip en iyi odayı istiyor. Fiyatın üç katını verince hancının gözleri fincan gibi oluyor. İstekleri var tabii, onca parayı durup dururken verir mi? Çevre köyleri iyi bilen, onu oralara götürecek bir arabacıya ihtiyacı olduğunu söylüyor.

Hancının ilk aklına gelen İsmet Efendi oluyor. Öyle ya, kasabanın en fiyakalı yaylı arabası onun; nasıl süslü, nasıl bakımlı bir görsen. İki atı var, dersin muhafız alayından. Kaymakamı, belediye başkanını, arazi görevi çıkmış memurları sağa sola taşıyan, pazar günleri memurları çoluk çocuk kırlara götüren o. Yabancının ikinci isteği, odasının ısıtılması. Fırtına nedeniyle soba yakılamadığı için hancı odasının tabanını koyun pöstekileri ile döşeyip ayrıca üç tane de battaniye veriyor.

Kesesi dolu bu esrarengiz adam sabahın erken saatinde hanın kapısına gelen İsmet Efendi'nin yaylı arabasına kurulup köy köy dolaşıyormuş. Her gittiği köyde muhtarla görüşüp geniş bir arazi kiralamak istediğini, eğer toprağını beğenirse değerinin üzerinde para ödeyeceğini söylüyormuş. Sözlerime dikkat et, toprağını beğenirse kiralayacak; ama ne ekip dikeceği belli değil. Kahvede toplanan köylü ağzı açık dinliyormuş adamı. Bu arada evlere davet edilip izzet ikram da görüyormuş tabii. Herkesin merak ettiği şu: Acaba bu talih kuşu kimin başına konacak? Kimsenin aklına hâlâ ne yetiştireceğini sormak gelmiyormuş. Gittiği yerin toprağından bir avuç kadar alıp yanında getirdiği Amerikan bezinden dikilmiş torbanın içine koyuyor, üzerine de sabit kalemle köyün adını yazıyormuş. Yine merak konusu; toprağı alıp ne yapacak? Herhalde hana gidince açıp pertavsızla inceliyor, küçük kahverengi şişelerdeki kimyayı döküp köpürtüyor, defterine sabit kalemiyle kimsenin anlamayacağı birtakım notlar alıyordu. Bütün bunları anlatan İsmet Efendi. O da gördüğünden değil, tahmin ediyor. Bir de ketummuş ki, tek laf etmezmiş gün boyu İsmet Efendi ile. Adam neyin peşinde, bilen yok. Kasabalı ikiye ayrılmıştı; bir grup gömü aradığını düşünüyordu, diğerleri ise casus olduğunu. Millet durur mu, gizli gizli takibe almışlardı onu.

Hava kararıp kargalar ağaçların yüksek dallarına çe-

kildiğinde amcamlar ve dayım bize geliyor, avludaki mindere bağdaş kurup bir yandan çay içiyor bir yandan da kısık sesle bu konuyu konuşuyorlardı. Kadınlar, biz ve çocuklar korkuyla onları dinliyorduk. Dayım, esrarengiz adamın bir hazine avcısı olduğuna adı gibi emindi. Büyük amcam buna hiç ihtimal vermiyordu; gömü böyle alenen, göstere göstere aranmazdı ki. Bu iş gizlilik isterdi. Gömü peşinde koşanların elinde herkesten sır gibi sakladığı bir harita, kroki, işaret falan olurdu. Köy köy dolaşmaz, doğrudan gömüyü bulacağı yere giderlerdi. Hem niye toprak numuneleri topluyor ki! Bu adam olsa olsa casustu. Ama dayımı ikna etmeleri mümkün değildi. Herif gömünün hangi köyde olduğunu bal gibi biliyordu. Böyle yaparak hedef şaşırtıyordu. Toprağı incelemeler falan göz boyamaydı. Önceden bildiği yerden, işte aradığım toprak buymuş, deyip geniş bir arazi kiralayacak, etrafını telle çevirecek, paşa paşa da kazısını yapacaktı. Dayım mı haklıydı, amcam mı, bilemiyordum. İkisinin söylediği de mantıklıydı. Babam mı? O da casus olduğunu düşünüyordu. Herkes İsmet Efendi'yi sıkıştırıyordu ama onun bildikleri de gördükleri kadardı. Günlük işlerde aldığının iki katı ödenince ne desin? Babam, "Ben olsaydım, o adamı hemen jandarmaya ihbar ederdim," demişti. Bu defa sinirlenen dayım, "Et o zaman, ne duruyorsun," demişti, "elinde sanki bir delil var da..." Öyle heyecanh bir konuydu ki, yeni havadisler var mı diye akşamı zor ederdik. Sonunda talih, Kocaköy'ün üstüne konuyor ve herkes yanılıyor. Geniş bir arazi kiralıyor adam. Birileri de babam gibi düşünmüş ve bu işin içinde bir çapanoğlu var, deyip peşine düşmüşler adamın. Çıka çıka ne çıkmış? Herkesin ağzı açık kalmıştı. Bir yıl sonra, 25 Aralık 1935 tarihli İstanbul gazetesinde bu konuyla ilgili bir haber okumuşlar. Meğer iş bambaşkaymış. Gömü olsa anlayacaktık da, şimdi iyice huylan-

mıştık. O haberi de sakladım tabii. Ben burada belgelere dayanarak konuşuyorum. Gelelim o habere. Başlığı şöyle: "Baklalı'da yetiştirilen garip nebat."

> Baklalı (Hususi) – Geçen yıl buralara gelen mütekaid bir uçak subayı Kocaköy'de bir arazi kiralayarak hepimizce meçhul olan bir nebat yetiştirmeğe başlamıştır. Nebatın halk arasında ismi hubbüssalâhattindir. Mütekaid subayın söylediğine nazaran bu nebatın usaresinden bugün uçak yağı elde edilmekte imiş. Hindistanda, Şimalî Amerikada ve Fransa'nın cenubunda geniş mikyasta ekilmekte imiş. Bir kısım halk bu nebata Hindyağı ağacı ismini de vermektedir. Taze yağı içilmektedir. Tababette müshil olarak kullanılıyormuş.

Bütün bunların karga istilası ile ilgisi ne mi, diyorsun? Olmaz olur mu; ne oluyorsa bu hubbüssalâhattin denen "garip nebat"ın Kocaköy topraklarında boy atmasıyla başlıyor. Kimse bunun farkında değil tabii. Onun bir başka adı da "kargakaçıran" olmalıymış. Bu nasıl bir nebatmış ki, yalnız Kocaköy değil, çevre köylerdeki kargaların da aklını başından almış. Herhalde yalnız onların duyabileceği bir kokuyla önce sarhoş olup sonra çıldırıyorlarmış. Oraları terk edip Baklalı'da toplanmaya başlamışlar. Onca karga, yiyecek bulamayınca da meyve bahçelerine ve mısır tarlalarına saldırmış. Hubbüsssalâhattinler büyüdükçe kargalar hem azmış hem de çoğalmış. Çünkü yüksek dağ köylerindekiler de ovaya inmiş. Her gün üç karga öldürmekle, karga itlaf müfrezeleri kurmakla bu işin çözülemeyeceğini önce Baklalı halkı, daha sonra da kaymakam ve belediye başkanı anlamış. Sorunun çözümü bu değilmiş ama ne olduğunu da kimse bilmiyormuş.

Mütekaid uçak subayı İzzettin Bey (gerçek adının

bu olduğuna kimse inanmıyordu) hubbüssalâhattinden uçak yağı elde edebilseydi ne olurdu bilmiyorum. Hayalleri gerçekleşmeyince bir gece sabaha karşı arazisini ateşe vermiş. Belki de onu casus olarak kullanan ülkeden böyle bir talimat aldı, bilmiyoruz. Sonra adamı gören olmamış. Gidiş o gidiş. Köylü parasını alamamış. İşte o günden sonra öfkeli kargalar gruplar halinde köylerine dönmeye başlamış. Ama ne çare, kasabalının meyve bahçeleri, mısır tarlaları talan edilmiş. Zarar büyüktü. Babam gibi birçok kişi bahçesini, tarlasını, hatta evini satmak zorunda kaldı. Kasabamızda kargalar lanetlendi. Yıllar geçtikçe her şey gibi bu olay da unutulmaya başladı. Benim gibi birkaç ihtiyardan başka bunu bilen kalmadı. Ama bak, gazete kupürleri burada. O adamın karga heykeli yaptırıp meyhanesinin önüne koymaya hiç hakkı yok. Göreceksin, işleri ters gidecek ve dükkânını kapamak zorunda kalacak. Dedi dersin.

KARGA BAYRAMI

Babam akşam yemeğini yer yemez kahveye gitmek, kendisi gibi işsiz arkadaşlarıyla çayına, kahvesine kâğıt oynamak için hiç acele etmemişti bu akşam. Yemekten sonra mindere oturmuş; oturmak ne, kaykılmış, anneme yandan çarklı okkalı bir kahve yaptırıp sigara üstüne sigara içerek sofrada anlattıklarını bir daha, bir daha anlatmıştı. Evimizde bayram havası esiyor, babamız gözümüzde büyüdükçe büyüyordu. Yatsı okunduktan neden sonra evden çıktığında annem kollarını kaldırarak yüksek sesle, konu komşuya duyurmak istercesine Allah'a şükürler edip dualar okumuştu. Başını, saçının tek teli görünmeyecek biçimde eşarbıyla sıkı sıkı bağlamış, iki rekât namaz kılıp selam verdikten sonra boynunu hafifçe büküp gözlerini yummuştu. Annemizi ilk kez böyle görüyorduk; evimize, hepimizi fakirlikten kurtaracak ilahî bir ışık inmişti sanki. Kollarını açıp tavana doğru bakarak aynı şeyi yeniden ama bu kez daha yüksek sesle, "Yüce Rab'bim!" diye bağırmıştı. "Şükürler olsun. Bu mübarek hayvanları yarattığın, kasabamızın üzerine salıp harama el uzatanları cezalandırdığın için şükürler olsun." Çünkü yemek sırasında konuşmanın çok günah olduğunu söyleyen ve kimsenin konuşmasına izin vermeyen babam (camiye gitmezdi ama ramazanda oruç tutar,

günahı, sevabı bilirdi) hiç susmamış, döne dolaşa hep aynı şeyi anlatmıştı. Zaten birkaç gece önce rüyasında görmüş, uyanınca, hayırdır inşallah, demiş ama kimseye söz etmemiş. Korkmuş. Ne olur ne olmaz, öyle demişti bir şeyler biliyormuş gibi. Sonra susmuş, uzun uzun susmuş, uzak bir yerlere bakmış, derin bir soluk alıp anlatmaya başlamıştı. Babam değil de caminin yaşlı imamı konuşuyordu sanki. Kasabanın çıkışındaki çayırlıkta tek başına yürüyormuş rüyasında. Her yer öyle sessizmiş ki, sinek uçsa askerî uçak geçti sanırmışsın; o kadar yani. Ortalıkta hiç kimse olmadığı gibi inekler, mandalar, koyunlar, keçiler, atlar, köpekler, hatta böcekler bile yokmuş. Gökyüzü kıpkırmızıymış, tek bir kuş bile uçmuyormuş. O zaman, ben öldüm galiba, diye düşünmüş babam. Yoksa cehennemde miyim? "Tövbe tövbe," deyip araya girmişti annem, "o nasıl söz öyle, günah!" "Ben bunu rüyada düşünüyorum hanım," diye kendini savunmuştu babam, "günah olduğunu bilmem mi; gökyüzünü ateş rengi görsen sen ne düşünürsün? Direk cehennem. Namazda niyazda kusurumuz olmuştur ama ne harama el uzatmışım ne kul hakkı yemişim. Yine de Rab'bimin bileceği iş." Annem yeniden, "Tövbe tövbe," demişti ama daha kısık sesle. "Bölmeyin sözümü!" diye kızmıştı babam. Ne anlatacağını unutmuş gibi durup yine uzaklara bakmıştı. Hah, diyerek dizine vurmuştu sonra. Çayırda yürüyormuş ya, bir ses duyunca elini alnına siper edip gözlerini kısarak önce çevresine, sonra gökyüzüne bakmış. Küçük siyah bir nokta çarpmış gözüne, büyüyerek ona doğru yaklaşıyormuş. İşte o zaman, yürürken destek aldığı asanın tüfeği olduğunu fark etmiş. Gelen her neyse, yaklaştıkça büyüyormuş. Silahını ona doğrultmuş. O güne kadar gördüğü en iri kargaymış bu. Öylesine güçlü bir "Gaaak!" sesi çıkarmış ki, zelzele oluyor sanmış babam. Gözlerinden alev çıkıyormuş dev karganın. İlkinde,

gagasından alevler püskürtüyordu diye anlatmıştı. Her anlattığında bir şeyler değişiyordu; ama babamın karıştırması normaldi çünkü rüya çok korkunçtu. "Allah'ın hikmetine bak!" demişti annem gözleri kapalı, başını iki yana sallayarak. O korkunç karga babamın rüyasından çıkıp annemin üstüne geliyordu şimdi. Dudakları kıpır kıpırdı, dua okuyordu. Ya Allah, deyip tetiğe basınca babam öyle bir gürültüyle patlamış ki tüfeği, kulakları sağır, gözleri kör olmuş. Meğer kör olmamış da gözlerini sıkı sıkı yummuş, açmaya korkuyormuş. Sonra bir açmış gözlerini; masmavi gökyüzünü, parlayan güneşi, çayırda otlayan koyunları, oldukları yerde duramayıp zıplayan kuzuları görmüş. Dev karganın leşi bile yokmuş ortalıkta."Demek hayırmış," demişti annem. Babam bir yandan

çorbasını kaşıklar bir yandan da büyük büyük lokmalar çiğnerken, "Hayır, hayır," demişti boğulurcasına. "Çok şükür, çok şükür," deyip dizlerini sevinçle döverken iki yana sallanmıştı annem. Sonra da gözlerini kocaman açıp işaretparmağını sallayarak, "Bundan kimseye bahsetmek yok, yırtarım ağzınızı," demişti. Halbuki babamdaki değişikliği ilk fark eden bendim. Akşamüzeri boş arsada tozu toprağa katarak top oynuyorduk. İsmail, "Lan Cevahir, baban!" diye bağırdığında babam sokağı dönmüş, arsanın ucuna gelmişti bile. Top oynadığımı görmüştü, akşama yine kıyamet kopacaktı evde. Babam bu saatte eve gelmezdi, olacak iş değildi. Üstelik koltuğunun altında kocaman bir karpuz vardı. Bu da olacak iş değildi. Kızmak bir yana, bize gülümseyerek bakmış, sonra da hiçbir şey demeden eve doğru yürümüştü. Ben de oyunu bırakıp peşinden tabii. "Ver karpuzu ben taşıyayım," demiştim de, vermemişti. İlk defa babamı bu kadar keyifli görüyordum. Bayram sabahlarından bile iyi. Bunda bir iş vardı.

"Bugün ikindi sonrasıydı," diye yine baştan almıştı babam, "ihtiyarlar daha camiden dönmemişti. Can sıkıntısına İrfangillerle çayına kahvesine pişti oynuyorum ben de. Ne zamanki kahveye Zabıta İlhami girdi, ne zamanki bizim masaya yaklaşıp, şeytanınız bol olsun, dedi, ne zamanki bana bakıp, Reis Bey seni istiyor, dedi; o dakika anladım rüyamın hayır olduğunu."

"Eee?" demişti annem. Yeniden, yeniden dinlemek hoşuna gidiyordu. İnanamıyordu duyduklarına. Biz istesek de istemesek de yaşadığı mucizeyi dinleyecektik babamdan.

"Eee'si şu ki, kâğıtları masaya koyduğum gibi, şekerini atıp karıştırdığım çayımdan bir yudum bile almadan ayağa kalktım. Koskoca Reis Bey kahveye zabıta gönderip beni makamına çağırıyordu, bir saniye bile beklet-

mek olmazdı. Kahveci Ali, eli alnında, ağzı açık öylece kalıverdi. Yalnız o mu, kahvede kim varsa hepsi aynı durumda. Duyduklarına inanamadılar besbelli. Masadakilerde de çıt yok. Zabıtanın peşi sıra kahveden çıkarken gözucuyla gördüm, İrfan cigara yakıyordu; hasetten. Zabıta İlhami değil de bekçi gelip karakola çağırsa, zil çalıp oynardı hepsi.

Yol boyu hızh hızlı yürürken dönüp de bakmayan kalmadı bize. Öyle ya, Rıza'nın Zabıta İlhami ile böyle acele ne işi olabilirdi? Belediyeye vardık. Her yanı derin bir sessizlik kaplamış. Ölü evi gibi. Üst kata çıktık. Zabıta İlhami başkanın kapısını tıklatmadan önce beş parmağını da açtığı elini bana uzatıp nerede durmam gerektiğini işaret etti. Hemen 'hazır ol' durumuna geçtim. Gözünü kısıp başını hafifçe eğdi. 'Giir!' sesini duyunca kapıyı açtı, önden Zabıta İlhami, arkasından ben başkanın makam odasına girdik. Başkan ayakta, ellerini arkasına bağlamış, yüzü pencereye dönük dışarı bakıyordu. Geri dönünce bir süre beni süzdü. Savaş kaybetmiş bir komutan gibi düşünceli görünüyordu. O anda bu iş hayır değil galiba, diye düşündüm, suçluymuşum gibi başımı önüme eğdim.'Sen çık,' dedi Zabıta İlhami'ye. Bozulmuştur tabii İlhami, bir de acayip merak ediyor başkanın beni neden çağırdığını. Anlaşılan baş başa konuşacak. Ayakkabılarını gıcırdata gıcırdata yürüyüp masanın ardındaki koltuğuna oturdu. Başımı kaldıracak cesaret yok bende. Hayatımda ilk defa böyle bir odaya giriyorum. 'Yaklaş şöyle Rıza,' deyince başkan, başımı kaldırdım. Arkadaşıymışım gibi adımla seslenmişti. Sonuçta bizim gibi biriydi, korkulacak yanı yokmuş. Kızgın kızgın bakmıyordu. Rahatladım. Arkasındaki duvarda kocaman bir Atatürk resmi vardı. Pencere kenarına dizilmiş sandalyeleri gösterip, 'Otur şöyle,' dedi. Utandım sıkıldım ama bunu bir emir telakki edip sandalyenin ucuna iliştim. Sonra

arkasına yaslandı başkan. Kollarını iki yana açarak karga istilası ile kasabamızın başının büyük belada olduğunu söyledi. Çarşıda, sokakta, kahvede, evlerde herkesin konuştuğu şeyler. Bildiğimiz mevzu yani. Civar köylere kasabalara rezil olduğumuz, dalga geçildiğimiz, adımızın Baklalı'dan Kargalı'ya çıkması yetmiyormuş gibi olay, İstanbul gazetelerine de sıçramış. Kaymakam Remzi Bey'in yetişkin her erkeği günde üç karga öldürmekle mükellef tutması ta İstanbullara kadar duyulmuş. İyi niyetli bir teşebbüs alay konusu olmuş. İstila uzadıkça çaresizliğimizle birlikte mahcubiyetimiz de artıyormuş. Bir yandan iş nereye varacak diye merak ediyor, bir yandan da başımı sallaya sallaya başkanı dinliyorum. Ne yaptılarsa baş edememişler karga illetiyle. Bir de sabahları ulu çınar ağaçların dallarına kapkara bir kâbus gibi çöküp öyle bir yaygara koparıyorlarmış ki, topluca bütün kasabayla alay ediyorlarmış. Kaymakam Remzi Bey'le kafa kafaya verip yeni çareler aramışlar. Sonunda belediyeye kadrolu bir karga itlafçısı almaya karar vermişler. Böyle bir kadro yokmuş ama kaymakam bey bunu ildeki valimize iletmiş. Valimiz Ankara'ya sormuş. Netice itibarıyla, milli felaket çerçevesinde böyle bir kadro açılmasına izin çıkmış. İşe bir elemanla başlayacaklarmış ama gayeleri müfreze kurmakmış. Yaman Avcılar'ın işi ticarete döküp düzensiz bir biçimde avlanmasıyla bu illetin biteceği yokmuş. Önce disiplin sonra inanç gerekiyormuş. Kasabada yaptıkları araştırmada Rıza'nın bu konuda pek mahir, attığını vuran keskin bir nişancı olduğunu öğrenmişler. Bu işe önce onunla başlayacak, daha sonra yeni keskin nişancıların alımıyla sayı artırılacak ve Rıza'nın başkanlığında 'Karga İtlaf Amirliği' adı altında bir müfreze kurulacakmış. Karga katliamı her sabah güneş doğmadan başlayacak batana kadar sürecekmiş. Bu meşakkatli vazifenin karşılığında hak ettikleri maaşı, kargalar tamamen

temizlendikten sonra bile düzenli olarak alacaklar, ayrıca emekliliği de hak edeceklermiş. Kasabanın kurtuluş gününde protokolde onlara ayrılan yerde oturacaklarmış. Bunun için zabıtalardan ve itfaiyecilerden farklı bir üniforma giyeceklermiş. Haki pantolon, dize kadar körüklü çizme, mutlaka palaska, göğüste çapraz fişeklik. Belediyenin armasını taşıyan siperlikli şapka ise çöpçülerinkinden tamamen farklı olacakmış. Ancak bu iş son derece gizli tutulmalıymış, Kaymakam Remzi Bey özellikle rica etmiş, bu durumdan İstanbul gazeteleri haberdar olmamalıymış."

Sonra, annem hep aynı noktaya dönüp, "Kargalar tamamen bitse bile, öyle mi?" demişti. "Bitse bile," demişti babam. "Yani sana maaş ödenecek!" "Ödenecek," demişti babam, bağdaş kurup oturduğu yer sofrasında geriye doğru kaykılarak. "Emeklilik dediğin ölene kadar maaş." "Allah gecinden versin," demişti annem, "Allah kargalardan razı olsun."

Babamın evden çıkmasıyla komşu kadınların üşüşmesi bir olmuştu. Onlar duysun diye bağıra bağıra dua etmişti zaten annem. Duysunlar da gelsinler. Öyle bir gelmişlerdi ki, Mücella Abla ayakkabılarını giymeden terlikleriyle fırlamıştı evinden. Herkeste bir merak. Ne olmuştu, inşallah kötü bir şey değildi. Annemin durup dururken gülüveren yüzünden, kurum kurum kurulmalarından kötü bir şey olmadığı belliydi de, neydi. "Hiç valla," demişti, "ortada olan biten bir şey yok da, belediye başkanı bugün bizimkini çağırtıp mühim bir vazife vermiş." Vazife mi vermiş? Koca başkan yanına çağırıp he? "Öyle valla, iş olmadan kimselere bir şey deme sen, diye de tembihledi beni Rıza." Aşkolsun, demişti komşu kadınlar hep bir ağızdan, biz "kimseler miyiz" yani, laf çıkar mı bizden, meraktan çatlatma insanı. Sonra bire bin katarak öyle bir anlatmıştı ki annem, ablamla ben nere-

deyse küçük dilimizi yutacaktık. Babam başkanın karşısındaki koltukta bacak bacak üstüne atıp sade kahvesini yudumlayıp ikram edilen sigarayı tüttürürken, siz hiç merak etmeyin başkanım, demiş, kasabamızı bu beladan kurtarmazsam bana da Rıza demesinler. Öyle ki, başkan, babamın ellerine sarılıp belki bin defa, Allah senden razı olsun, demiş. Meraktan değil ama hasetten çatlamıştı komşu kadınları. Müfreze kurulurken senin beyin mi seçecek keskin nişancıları, demişti Necla Abla, babamın kahvedeki oyun arkadaşı İrfan Abi'nin karısı. Öyle olması icap eder, demişti annem dudaklarını düğme gibi büzerek, ne de olsa başkomutan o. Desene sen, demişti mahallenin dedikoducusu Mücella Abla, Cevahir'i bundan böyle "Mücahit Rıza'nın Oğlu" diye çağıracaklar. "Kısmet," demişti annem, "Allah ne yazdıysa o olur."

Komşular gittikten sonra, "Gör bak şimdi," demişti annem, "evlerde ne kıyametler kopacak. Kopsun tabii, bu karga bayramı bizim bayramımız."

PİYES

Nakşiyanım, kış mevsimi boyunca her pazar alışkanlık haline getirdikleri, Ömer Azmi Bey'in bıkmadan, ayıla bayıla yediği ıspanak böreği için bodur bir sehpaya benzeyen yuvarlak, kararmış yer tahtasında yufka açarken Ömer Azmi Bey de gazetesine gömülmüş, gözlüğü burnunun ucunda, büyük bir dikkatle milli piyango çekilişinde kazanan numaraları kontrol ediyordu. Bulmaca için hazır edilmiş kurşunkalemi usta bir marangoz gibi kulağının arkasındaydı. Son cemre suya düşmüş, üzerinden bir hafta geçmiş olmasına rağmen kimi evlerin kuzeye bakan çatılarındaki kar hâlâ erimemişti. Kış zorlu geçiyordu. İnşallah yeterdi de yeniden odun almak zorunda kalmazdı. Bugün sert bir poyraz esiyordu ama hava açıktı, ısıtmayan bir güneş parlıyordu. Dışarıda çocuklar, niyedir bilinmez yine kıyameti koparıyordu. Kavgasız gürültüsüz oyun oynamasını da beceremiyorlardı. Sabah sabah hepsi sokaktaydı. Okul, ders umurlarında değildi. Hiçbirinin okumada gözü yoktu zaten. Börek pişeceği için oturma odasındaki sobayı değil, mutfaktaki maşingayı yakmıştı Nakşiyanım. Orası da oda gibiydi. Genişti, penceresi küçük iç avluya açılıyordu. Ömer Azmi Bey'in gazete okumak için kaykıldığı minder, böreği yedikten sonra kestireceği yatağı olacaktı. Teker teker bütün ikra-

miyeleri kaybettiğini görmüş, sıra son rakama verilen amortiye gelmişti ki, bir şangırtı duyuldu. Başını gazeteden, Nakşiyanım da yufka açtığı sofradan kaldırıp bakıştılar.

"Bizden mi geldi bu ses?" dedi Ömer Azmi Bey.

"Bilmem ki," dedi Nakşiyanım. Güçlükle yerinden doğruldu. Dirseklerine kadar sıvadığı kolları un içindeydi, "sanki bizden gibi."

"Allah Allah," diye söylenip gazeteyi ve piyango biletini minderin üzerine bıraktı. Bir yerde cam kırılmıştı ama inşallah onlarınki değildi.

Oturma odasına giren Ömer Azmi Bey, sokağa bakan pencerenin el örgüsü perdesinin bir yelken bezi gibi şişip içeri doğru kabarmış olduğunu gördü. Sokakları haraca kesen poyraz odaya dolmuş, Ömer Azmi Bey'in maşinga başında oturmaktan kızaran yanaklarını ânında soldurmuştu. Kilimin üzerinde, güneş ışığının düştüğü yerde fındıktan büyükçe siyah bir taş duruyordu. "Allah!" dedi peşi sıra odaya giren Nakşiyanım, unlu ellerini yumruk yapıp beline dayamıştı. "Gözü kör olasıca kopiller, belliydi bir halt yiyecekleri zaten. Sabahtan akşama, cepleri taş dolu, ellerinde sapanlar oradan oraya koşuyor, ağaç dallarına nişan alıp taş yağdırıyorlar kiremitliklere... Daha dün Hacer Hanım'ın camını kırdılar." Perdeyi yana doğru çekti Ömer Azmi Bey. Pencereyi açarken çerçevedeki kırık camların bir bölümü yere döküldü. Nakşiyanım söylenmeye devam ediyordu: "Rıza'nın Cevahir bunların başı, bütün mahalleyi azdıran o. Annesine kaç kere söyledim de bana mısın demiyor, gurk tavuk gibi dolaşıyor ortalıkta." Ömer Azmi Bey karısının söylenmelerini duymuyordu, "Faraşla süpürgeyi getir!" dedi öfkeyle. Başını çıkarıp dışarı baktı. Sokakta kimsecikler yoktu. Sabahtan beri bağrışan, küfreden (birbirlerine değil, kargalara tabii) çocuklar bir anda kaybolmuştu.

Pazar günü her yer kapalıdır, camcıyı nerden bulacaktı şimdi. Pencere büyük değildi şükür, çok para tutmazdı da, ne gereği vardı. Durduk yere masraf. Çerçevedeki kırıkları temizlemiş, bir yastık sıkıştırıp boşluğu kapatmıştı. Keyfi de, iştahı da kaçmıştı. Mutfağa dönünce piyango biletini katlayıp cebine koydu. Bakmasına bakacaktı da, şimdi canı istemiyordu. Amorti çıksa ne olacaktı?

Paltosunu, şapkasını alıp, "Ben çıkıyorum," dedi.

"Nereye?" dedi Nakşiyanım şaşkınlıkla.

"Canım sıkıldı, biraz yürüyeyim, açık camcı var mıdır, bakayım."

"Börek?"

"Fırına bile atmamışsın daha hanım, gelince yerim."

Memurlar lokalinde, bir türlü yenemediği ezelî rakibine bir kez daha yenilip tavlayı sinirle kapadığında, Galip Bey ellerini göbeğinin üstünde kavuşturup omuzlarını sarsarak gülmeye başladı. Bir köşede gazete okuyan emekli öğretmen Sıtkı Bey dönüp gözlüklerinin üstünden baktı.

"Yine mi hezimet," dedi somurtarak.

"Azizim bana ısmarladığı çay paralarını bir kenara koysaydı şimdiye kadar çoktan kiradan kurtulmuş, başını sokacağı bir evin sahibi olmuştu," dedi. Sıtkı Bey bir şey demeden gazetesine dönmüştü. Lokalde üçünden başka kimse yoktu. Uzun uzun karıştırdığı çayından gürültülü bir yudum aldı Galip Bey.

"Oyununda bir hata yok, zar da geliyor. Tek kusurun, çabuk sinirleniyorsun azizim; o zaman da hatalı oynuyor, durduk yere riske giriyorsun. Son elde şeş kapısını açtın, olacak iş mi yani..."

"Tamam da, bugünkü sinirlenmem tavladan değil."

"Hayırdır?" dedi Galip Bey ciddileşerek.

"Bugün ne oldu?.." dedi çenesini sıvazlayarak. Galip Bey'e değil de, onun omzunun üzerinden dışarı doğru bakıyordu. Bir şey anlatacaksa doğrudan konuya girmez, kendini ağırdan satar, lafı döndürür dolaştırır ve dinleyeni usandırıp çileden çıkarırdı.

"Hayırdır?"

"Hiçbir şey tesadüfî değildir ve bazen bir musibet bile beklenmedik bir hayra vesile olur," deyip yeniden sustu Ömer Azmi Bey. Detaylı ve uzun bir konuya girildiğini hemen anladı Galip Bey ve tabakasından bir sigara çıkarıp yaktı.

"Bir düşün ki azizim, Newton elma ağacının değil de ayva ağacının altında otursaydı ne olurdu?" Arkadaşının bu soruya yanıt vermesini beklemiyordu. Gözünün birini kısıp parmağını şakağına dayamıştı. "Kafasına ken-

di kafası büyüklüğünde bir ayva düşünce darbenin etkisiyle bayılacak, belki de ölecekti. Ölmese bile kendine geldiğinde bütün bildiklerini unutacak ve bilim dünyası yerçekimi kanununu öğrenmek için yeni bir Newton gelmesini kim bilir kaç yıl bekleyecekti. Bu sabah ziyankâr veletler penceremin camını kırmasaydı bir piyes yazmak hiç mi hiç aklıma gelmeyecekti."

"Piyes yazmak mı?" dedi Galip Bey şaşkınlıkla.

Ömer Azmi Bey eliyle, biraz daha alçak sesle konuşmasını işaret etti. Sıtkı Bey'in de lafa karışmasını istemiyordu.

"Evet azizim," dedi fısıldayarak, "yolda yürürken adını bile buldum: 'Siyah Kanatlı Felaket'."

Galip Bey, sigarasını kül tablasına bıraktı. Gülmekle gülmemek arası kararsız bir ifade belirdi yüzünde. Başını yana büktü, kaşları hafifçe çatılmıştı.

"Git Allah aşkına, bugüne kadar edebî anlamda bir şey yazmışlığın var mı?"

"Yok da... piyes yazabilirim gibi geliyor."

"Camının kırılmasıyla piyes yazmaya kalkışmanın ne alakası var, anlayamadım."

Elini yine yavaşça aşağı yukarı indirip kaldırdı: Bağırma o kadar, daha yavaş.

"Çok alakası var. Kasabamızı kargalar bastıktan sonra herkes tuhaflaştı azizim. Şimdi de çocuklar... Son haftalarda sınıfındaki erkek çocukların davranışlarında bir değişiklik fark ettin mi?"

Galip Bey gözlerini kısıp düşündü. Mesele çocuklar olunca omuzlarına ağır bir yük binmiş gibi hemen ciddileşirdi.

"Fark etmedim de," dedi, "şimdi sen çocukların camını kırdığını söyleyince... sahi, kimin kırdığını gördün mü?"

"Kaçmışlar, görmedim."

"Çocukların yaptığını nerden biliyorsun?"

"Sabahtan beri sokakta gürültü yapıyorlardı, cam kırıldıktan sonra ise hepsi toz oldu. Bir de odanın içinde bir taş buldum ki, sapanla atılmış, belli."

"Evet, evet," dedi Galip Bey. Tabakası, açık bir cep kitabı gibi çay bardağının yanındaydı. Küçülen sigarasıyla yenisini yaktı. "Aslında değişiklik varmış da ben fark edememişim. Şimdi sen deyince... dur bakayım, geçen cumartesiydi. Zil çalınca hurra teneffüse koşuyorlar ya, bir şakırtı da peşlerinden gidiyor. Sonra anladım ki, oğlan çocukların ceplerinden geliyor bu ses. Misketini dolduran gelmiş, diye düşündüm, öğleden sonra okul yok ya, yanı başımızdaki arsaya toplaşıp oynayacaklar. Biliyorsun, yasak. Müdüranım buna çok kızıyor. Sınıfa döndüklerinde, herkes cebindekileri sıranın üstüne çıkarsın, dedim. Bir de ne göreyim mirim, ceplerinden birbirine yakın boyda, yuvarlak ya da yuvarlağa yakın taşlar çıkmasın mı?"

"Tamam işte!" dedi Ömer Azmi Bey, "Odada bulduğum da yuvarlacık, düzgün bir taştı. Eee, bu ne iştir, diye sormadın mı?"

"Sormam mı, sordum tabii. On altı taş oynuyoruz öğretmenim, dediler."

"Sen ne dedin?"

"Ne diyeyim; kaldırın hemen o taşları, bir daha okula böyle şeyler getirmeyin, dedim."

"On altı taş oynadıklarına inandın yani?"

"Ne bileyim ya! O kadar da önemsemedim."

"Üstlerini arasaydın her birinin arka cebinde bir sapan bulurdun. Taşlar onların cephaneleri. Mücahit Rıza'nın oğlu senin sınıfındaydı değil mi?"

"Cevahir mi? Benim öğrencim."

"Çetenin başı da o! Şimdi bunun babasını belediyeye kadrolu karga avcısı olarak aldılar ya, bak bu da ayrı bir rezalet, sıktığı fişeğin haddi hesabı yok, senden ben-

den alınan vergiler nereye gidiyor sanıyorsun. Sabah namazından sonra camiden çıkanlar görmüş, o saatte eve yabanördeği, keklik tavşan taşıyormuş. Ne o, Mücahit Rıza karga avlıyor. Bir de fiyakalı yürüyor, kahvede ayak ayak üstüne atıp bir oturuyor ki, dersin Baklalı'yı Yunan'dan o kurtarmış. Bak kargalar geldikleri yere çekildi, mesele anlaşıldı. Ama onların fiyakası sürüyor. Oğlu da aynı babası. Mahallede sapanlı bir çocuk müfrezesi kurmuş. Benim camımı kıran onlar, görmedim ama biliyorum. Yalnız bizim değil, başka mahallelerde de eli sapanlı karga savaşçısı çocuklar türemiş."

"Konuşulan tek mevzu bu zaten Ömer Azmi Beyciğim, geçim derdi, hastalıklar unutuldu. Senin benim gibi memur takımı pek etkilenmedi ama, bağı bahçesi olan perişan. Baklalı'da her şey eski haline döndüğü halde, kargalar yine dönecekmiş gibi bir teyakkuz durumudur sürüyor."

"Sürdüren de belediyedeki kadrolu avcılar. İşlerine geliyor tabii."

"Neyse ya, bırakalım bu konuyu içimiz dışımız karga oldu. Sen bir piyes lafı attın ortaya, arkasını getirmedin, ne iş?"

"Tam da bu iş," dedi Ömer Azmi Bey. Sıtkı Bey öksürmeye başlayınca sustu. İkisi de dönüp ona baktı. Yüzü kıpkırmızı olmuş, boyun damarları çıkmıştı. Öksürük nöbeti geçince, "Şakir," diye seslendi ocakçıya, "bana bir ıhlamur getir." Galip Bey de eliyle ocakçıya çay getirmesini işaret ederek, "Eee?" dedi.

"Ortaya bir ibret piyesi koymak istiyorum, iki ay sonra 23 Nisan'da Halkevi'nde sergilensin ve umuma açık olsun. Nasıl bir ibret dersen? Şöyle, belediye meselenin nedenini araştırmadan itlaf yoluna gitti. Halbuki Kocaköy burnumuzun dibinde, orada esrarengiz bir adam kendi gibi esrarengiz bir nebat yetiştiriyor, bu da

kimsenin dikkatini çekmiyor. İkincisi; kurulan 'Karga İtlaf Müfrezesi'. Dediğin gibi, kargalar gitti ama onlar hâlâ bedava fişeklerle avlanıp keyif çatıyorlar. Neymiş, tehlike her an geri dönebilirlermiş. Saçmalık! Herkesi aptal yerine koyuyorlar. Üçüncüsü; bedava fişeklerle avlandıkları için maaş alan adamlara özenen çocuklar. Ki, okuldan iyice soğuyacaklar. Bütün bunları hicveden bir piyes olacak. Seyreden ahali ders çıkaracak."

"Fikir güzel de azizim, sen bu piyesi yazabilecek misin; bir tecrüben yok ki! Diyelim yazdın, kimleri oynatacaksın?"

"Ben bir başlayayım, sen de yardım edersin."

"Ben o işten hiç anlamam. Belki müdüranım yardımcı olur ama o da terstir, bilirsin. Peki oyuncular?"

"Hepsini öğrencilerimizden seçeceğiz. Senin sınıfındaki Cevahir'e de rol verelim, hatta karga olsun."

"Karga kılığına mı girecek?"

"Girecekler azizim, kargalar yüzünden babası belediyede maaşa bağlandı, ihya oldular. Avlamaya çalıştıkları karganın kılığına girsinler de anlasınlar Hanya'yı Konya'yı. Can derdi ne demekmiş görsünler. En az yirmi oyuncu çocuk karga olacak."

"Nasıl olacağını düşündün o zaman."

"Herkes ninesinin kara çarşafını getirip ona bürünecek, karga sesi çıkara çıkara koşuşacaklar sahnede."

"İlahi üstat, hangi çocuk o kılığa girmek ister ki! Olacak işmiş gibi gelmiyor ama merak ettim, aklından geçen nedir? Diyelim oldu, bu piyes nerede oynanacak?"

"Bak şimdi azizim," dedi Ömer Azmi Bey, "buraya gelmeden önce mezarlığın ilerisindeki çayırlıkta uzun uzun yürüdüm. Yürürken neler geliyor insanın aklına bir bilsen. Piyes için en uygun yer Halkevi, bütün kasabalı davetli olacak. Perde açıldığında sahnede on-on beş karga görülecek. Karga dediysem ninelerinin çarşafına bü-

rünmüş, yüzlerinde, kafalarına lastik bağla tutturulmuş kartondan yapılmış gagaları olan çocuklar. Kendi aralarında keyifli keyifli gaklaşıp şakalaşıyorlar. Bu sırada sahneye dizleri üstünde emekleyen bir grup çocuk giriyor ki, her biri yapraklı dallarla kamufle edilmiş. Bunlar nebat, azizim, hubbüssalâhattin denen o Allah'ın cezası nebat. Sahnenin ortasına gelince birden ayağa dikilip ellerindeki dalları kaldıracaklar ki, o anda kargalarda kıyamet kopacak. Bağrışıp çığrışarak dört bir yana koşuşturup kaçacak delik ararcasına sahneden çıkacaklar. İkinci perde kasaba. Arkada ev resimlerinden dekor falan. Orta yerde kıpırdamadan duran ağaç çocuklar ama bu sefer hubbüssalâhattin değil, armut ağaçları. Kolları iki yana açık ve her iki ellerinde de armut. Birden karga çocuklar sahneye üşüşecek, armutları yedikleriyle kalmayıp ağaçları da yere serip adeta onlarla güreşecekler. Nasıl ama, müthiş değil mi? Ardından tüfekler patlayacak ve sahneye karga itlaf grubu girecek. Tam bir savaş sahnesi, kıran kırana. Tüfekler patladıkça kargalar da düşüp yatacaklar yere. Tabii, yeniden kalkıp kalabalığa karışacaklar. Kargalar azalacak yerde çoğalıyor. Baş etmek ne mümkün! Kargaların başı da Cevahir olmalı ki, ana babası seyrederken bir yandan takdir edip bir yandan mahcubiyet duysunlar. Üçüncü perdede yalnızca eli sapanlı çocuklar var. Cevahir bu sefer başka rolde ve çetenin başında tabii. Rasgele sağa sola taş atıp evlerin camlarını kıracaklar. Bu arada arkada bir saf dizilmiş karga korosu da onlarla alay eden şarkılar söyleyecek. Dördüncü perdede daha da çoğalmış kargalar armut yiyip ağaçlarla güreşirken bir karga gelip Cevahir Karga'nın kulağına bir şey söyleyecek. O da, 'Ey karga ahalisi,' diye seslenecek, bizi topraklarımızdan, evlerimizden eden hubbüssalâhattin nebatının dikildiği tarla, çıkan bir yangınla tamamen yok olmuştur. Hazırlanın yuvalarımıza dönüyoruz. canını se-

ven peşimden gelsin. Oyalananlar da avcıların kurşunlarına hedef olacağını unutmasın.' Bunun üzerine kargalar gaklaya gaklaya, sevinç çığlıkları atarak ninelerinin çarşaflarını dalgalandırarak sahneden çıkar. Bu sefer belediye başkanı girer sahneye ve zabıtaya bütün avcıları toplamasını emreder. Avcılar gelip başları önlerinde tek sıra olur. Başkan der ki, 'Kargalar geldikleri gibi döndüler. Sizin çabalarınız beyhudeymiş. Üzerinizde ne kadar kullanılmamış fişek varsa idareye teslim edeceksiniz ve zabıt tutulacak. Bunlar milletin vergileriyle alınmış sarf malzemeleri olup tedbirimiz amacı dışında kullanılmasın diyedir. Ayrıca çocukların sapan taşıması, sapanı okula götürmesi, kuş avlaması ya da gelişigüzel taş atmaları yasaklanmıştır. Bu yasağı çiğneyenler tespit edildiğinde doğrudan babaları önce para cezasına, suçun tekrarlanması durumunda hapis cezasına çarptırılacaktır. Bundan böyle kargaların gidiş günü bayram havasında kutlanacak, fakir fukaraya bedava armut dağıtılacaktır.' Bu nutuktan sonra başkan ve avcılar da sahneden çekilirler. Bedenlerine bayrak sarmış bir kız ve erkek öğrenci koşarak sahneye girerler, tuttukları kocaman bir Atatürk resmiyle seyircinin önünde eğilip selam verirler. Piyes de biter."

"Azizim sen zaten işi bitirmişsin bile," dedi Galip Bey. "Kaç günde düşündün bunları?"

"Gün olur mu," dedi Ömer Azmi Bey, "evden çıkıp kasabanın dışına, çayırlığa doğru yürürken düşündüm. Orada da ellerimi arkama bağlayıp bir hayli dolaştım. Adeta bir fikir yağmuru. Poyraz da zihnimi açtıkça açtı. Aklım hâlâ yazacağım piyeste olduğundan oyuna kendimi veremedim, o yüzden yenildim sana. Dedim ya, pencere camım kırılınca aklıma geldi piyes. Aynı Newton gibi."

"Newton gibi," dedi Galip Bey.

"Her şey iyi de," dedi Ömer Azmi Bey, "bu anlattıklarımı nasıl kaleme dökeceğim işte onu bilmiyorum."

"Kaleme döksen ne olur," dedi Sıtkı Bey, gazeteyi katlayıp masanın üzerine koymuş, dikkatle Ömer Azmi Bey'e bakıyordu. Bütün hikâyeyi dinlemişti anlaşılan. "Kaymakam beyin, belediye başkanının böyle bir piyesin oynanmasına izin vereceğini mi sanıyorsun?"

Ne diyeceğini bilemedi Ömer Azmi Bey.

"Vermez!" deyip elini masaya vurdu. "Öyle değil mi Şakir?"

Şakir başını önüne eğip, "Vermez," dedi.

Sıtkı Bey yeniden öksürmeye başladı. Bu seferki nöbet ilkinden daha şiddetliydi.

Ömer Azmi Bey bozguna uğramış gibi Galip Bey'e baktı.

"Sen ne diyorsun," dedi, "izin vermez mi?"

Galip Bey "bilmem" der gibi ağzını büzüp omuzlarını kaldırdı. Sonra da apar topar kalkıp kapıya gitti. Sokaktan bağıra çağıra koşarak geçen çocukların arkasından bakakaldı.

ŞERARE

Öykünün konusu. İki nokta üst üste. Aslında ortada konu monu yok. Sadece bir yüz var. Özelliği olmayan, her şeyi kabullenmiş ya da başka seçeneği olduğunu bilmeyen, yakınmayan, fiziksel yaşı ile psikolojik yaşının arası hayli açılmış, gülmekten çok ağlamaya yatkın bir yüz. Sıradan görevlerle oyalanan devlet memuru. Tek çocuklu çekirdek aileye kavuşabilmek için epey çile çekmiş. Görücü usulüyle tanışıp evlenmişler. Hâlâ birbirlerini tanımıyor ve tanıyamayacaklar. Karısıyla çocuğu çevresindeki boşluğu dolduran birer figür sadece. Önce ad bulmalıyım ona, dedin; öyle bir ad olsun ki, yaşamıyla, dış görünüşüyle ama özellikle yüzüyle çelişsin. Ve buldun: Şahin. Kaç gündür Şahin, kaleminin ucunda, sense kâğıdın orta yerine odaklanmışsın. Bakışıyorsunuz. Çıkış noktan: Tekdüze bir yaşam. Komşuluk ilişkileri sıfır, kimseyle görüşmüyorlar. Ne karısının akrabaları bu kentte ne de kendisinin. Apartman giriş çıkışlarında, merdiven ya da alışveriş karşılaşmalarında sahte bir gülüş, minik bir selamlaşma. İşyerindeki arkadaşları da o alanla sınırlı. Kırk yılın başı işten erken kaytarıp ikişer bira içme dışında kimsenin kimseyle özel muhabbeti yok. Tanıdıklarının ya da kendininki gibi mi? Yani... hem öyle hem değil gibi. Tarihî romanların moda olduğu bir

dönem bu işe soyunduğunu ve önce adını bulduğunu unutma: "Legal Sultan Süleyman". Eğlenceli bir tarihî roman. Ya da, her okuyanın gülmekten çatlayacağını düşündüğün "Kavşaktaki Yavşak". Adları konan ama altları doldurulamayan büyük projeler. Bu kez farklı. Sıradanı kırmayı deneyeceksin. Adı en son bulunacak. Belki de bulanamayacak, sadece rakam yazılacak. Ne demişti yazma semineri hocası? Nereye varacağını bildiğin bir yolda yürümek birçok şeyi görmeden ilerlemektir. Bakarkörlük. Ve unutmayın ki arkadaşlar edebiyat dünyamız gizli bir bakarkörler cemiyetidir. Bu konuda çok ciddiydi. Kendini asla öyle görmüyordu seminer hocamız. Çünkü önemli bir yazardı o ve sık sık kendi öykülerinden örnekler veriyordu. Önce çıktığın yolun sağına soluna bakacaksın, diyordu, neler var çevrende. Hiç acele etmeyeceksin. Ağır ağır yürüyüp etrafını incelerken konu da, olay örgüsü de, öykünün kendisi de gelip koluna girivercektir. Bunun için açık ol. Varış noktanı tasarlama ki, oraya geldiğinde sen de şaşırasın. Şimdi, hocamın kedi mırıltısı gibi inişsiz çıkışsız sesi kulaklarımda. Tasarlamıyorum. Şu anda yüzünü gördüğün, hafta içi her sabah çalar saatin 05.30'da uyandırdığı (hafta sonları da saat kurmadığı halde kendi kendine aynı saatte uyanan) bir adam. Yani, Şahin. Kalkar kalkmaz ilk işi, tuvaletteki su vanasını açmak olur. Suların sık sık kesildiği geçen yıl, sabaha karşı, açık unutulmuş bir musluk nedeniyle evini su basmıştı. Zili ısrarla çalınıp bir yandan da kapısı yumruklanmasa belki de sabaha dek bu felaketin farkında olmayacaktı. Karısı da mı duymamıştı? Suyu değil ama kapının öfkeyle çalınışını duymuş ve Şahin'i dürterek uyandırmıştı. İlk aklına gelen ve içine bir kor gibi düşen "polis" ve "baskın" sözcükleri olmuştu Şahin'in. Korkacağı ne vardı ki? Ama herkes gibi, belki de herkesten çok korkuyordu. Yataktan fırladığında, çıplak ayakları halıya

değil de bileklerine kadar soğuk suya gömülünce kapının neden yumruklandığını o saniye anlamıştı. Karşısında, ev sahibinin her zamankinden korkunç yüzü vardı. Burnundan soluyarak bakıyordu ev sahibi ve gözleri kocamandı. Bir alt katında oturuyordu. Art arda su damlaları uykusunun en tatlı yerinde alnına bir Çin işkencesi gibi düşünce... Bu nasıl ağır bir uykuydu? Kendi dairesinden bile duyuluyordu suyun sesi. Şarıl şarıl. Çağlayan gibi. Sen sefil, pısırık, korkak adam, bunu nasıl duymadın! Böyle dememişti ama der gibi bakmıştı. Tutulup kalmıştı Şahin. Hemen arkasında, geceliğine iyice sarınmış şaşkın karısı özür üstüne özür dileyerek ve evlerindeki zarar neyse karşılayacaklarını söyleyerek yatıştırabilmişti gözünü kan bürümüş adamı. O gün bugündür yatarken, daireye su giriş vanasını kapatıyor, sabah kalkınca açıyor. Ardından öbür rutin işler geliyor; çayı demlemek ve çocuğun yumurtasını "tam rafadan" olacak biçimde pişirmek. Başka türlüsünü yemesi mümkün değil. Deneme

sınama yoluyla öğrendiği, cezvedeki su kaynayınca acele etmeden, "bir" yerine "yüz yirmi bir", "iki" yerine "yüz yirmi iki" deyip yüz seksene kadar saymak. Bir yandan sesli sesli sayarken bir yandan da (her akşam aksatılmadan çay içildiğinden) geceden kalmış iki bardağı çalkalayıverir. Karısı, çoktan uyanmasına karşın genellikle bu sırada kalkar ve sofra hazır olana dek el yüz yıkamak, taranmak, yatağı toplamak gibi işlerle uğraşır. Sofraya oturur oturmaz (bu arada çayı da doldurulup önüne konmuştur) rüyasını anlatır. Hiçbiri iç açıcı, hayra yorulacak rüyalar değildir. Felaket habercisi işaret fişekleri gibi dört bir yana saçılır sözcükler. Sabahları yaşadığı minik bir korku da (bazı rüyalar bazı sabahlar bunu doğrular), yumurtanın pişmeden çatlaması ve cezvenin üstünde beyaz köpüklerle kabaran suyun taşması. Böyle bir aksilik bütün günün kötü geçeceğinin belirtisidir. Çocuğun uyandırılma saati 06.00. Mızıklaya mızıklaya yataktan kalkıp banyoya gitmesi (karısı tarafından götürülmesi) 06.15. Ardından kahvaltı sofrası eziyetleri. Kedi ile çocuk sesi arasında mızıltılar. Yumurtasını yemek istemez, sütte kaymak var diye tutturur. Ye oğlum, ye! Yuut! Bak yine geç kalacaksın. 06.45, giyinme saati. Pantolonunu giydirmek için dört dönerler salonu; oğlu önde, karısı peşinde. Sürekli, "Dur oğlum, dur," der. Gittikçe oyuna dönüşen bir başka eziyet. Saat 07.00. Her şey hazırdır. Şahin ceketini geçirir sırtına, çocuğun okul çantasıyla beslenme çantasını alır. Basamaklardan inerken oğlunun kolunu çekiştirir. Korku, her yerde korku vardır. Otomat yanıp söndükçe geç kalma telaşına kapılır Şahin. Gereksizdir, araç almadan gitmeyecektir ama elinde değildir. Şoför aksinin tekidir. Apartmanın giriş boşluğunda beklerler servis aracını. Sokak boştur. Dışarıda sabah ayazı vardır. Karısı yanıltıcı bahara kanıp paltosunu kışlıklara kaldırmıştır. En çok 5 dakikadır bu bekleme

süreleri. Bazı sabahlar ise servis aracı onlardan önce gelmiş olur. Yanağından öpüp mutsuz, uykusuz ve huysuz çocuk grubunun düşmanca bakışları altında arabaya bindirir oğlunu. Şoför gaza yüklenir, bu sırada oğlu oturmuş mudur? Sokaktan çıkana dek servis aracının ardından bakar; bütün huysuz, uykusuz ve mutsuz çocuklar (oğlu da dahil olmak üzere) gözlerini kırpmadan ona bakar. Köşedeki büfeden gazete alır. İşe gitmesi için yaklaşık yirmi dakikası daha vardır. Apartmanın giriş kapısını itip sonuna dek açar. Serbest bırakınca merdivene doğru koşar. Yaylı kolu nedeniyle ağır ağır kapanan kapının kilit sesini duyunca kaç basamak çıktığı önemlidir. Her sabah yeni bir rekorun peşindedir. Bu da onun oyunudur. İzleyeni olmayan ve zararsız.

İtiraf. İki nokta üst üste. Sen galiba kendini anlatıyorsun. Yarı cahil edebiyatseverlerin ezberiyle konuşuyorsun. Yarattığın kahraman duyarlılığının ölçütü olmamalı. İşte, kalemin durduğu an. Seminer hocamız cesaretten söz etmiş ve kendini anlatıyorsan bile öyle saklanacaksın ki, demişti, sen bile göremeyeceksin kendini. Ben de, galiba, dedim hocam, emin değilim, belki başkasını anlatıyorumdur. Ama dikkatli olman gerek, kalem hep sana doğru dönüyor. Hadi o zaman, evde daha fazla oyalanma, işyerine götür onu. Götürüyorum hocam.

Dokuz saatini geçireceği büyük oyun sahnesine adımını atmadan önce kapıyı bir kez tıklatıp açıyor Şahin. Bir alışkanlık bu. İçeriden yanıt beklenmiyor. Her sabah olduğu gibi Seyfi (servis aracı ilk gelenlerden biri) masasına yaydığı gazetesinin spor sayfasına eğilmiş. Önünde de dumanı tüten kocaman çay kupası. Günaydın. Başını bile kaldırmadan yanıtlıyor: Günaydın. İlk replik ve oyun başlamıştır. Konuşmaları bu kadardır işte. Sabah sabah birbirlerine söyleyecekleri başka sözleri yoktur. Şahin'in

ilk işi, oturunca çantasından çıkardığı (ondan başka çantayla gelip giden yok zaten; Nevin Hanım hariç tabii, sonuçta her kadın gibi onun da bir çantası var) romanı çekmecesine yerleştirmek. Gazeteler alenen okunabilir ama kitaplar değil. Çünkü birim yöneticileri, koordinatörler ve daire başkanı da gazetelerini çarşaf gibi açıp ardında kaybolurlar da, kimsenin masasında roman ya da öykü kitabı olmaz. Şimdi koridordaki çaymatikten çay alınacak. Al. Kapıdan çıkarken çarpışacak gibi oluyorlar Feridun'la. Ayaküstü günaydın-günaydın. Odaya dönerken kapıda yeniden karşılaşıyorlar Feridun'la. Elinde kupa değil toz bezi var Feridun'un. Tuvaletin musluğunda onu sıvı sabunla yıkayıp sıkacak, sonra da masasını, çekmecesinin kollarını bir güzel silecek. Sanki dün sabah ve ondan önceki sabah aynı şeyi yapmadı. Olsun, kirlenmiştir. İkinci tur ise durulama için. Asla üşenmez. Girer girmez camı sonuna kadar açmıştır. Bu titizliğin onda biri Nevin Hanım'da yok. Haftada bir masasının üzerini ya siler ya silmez. Arada, onlar da ölmeye yüz tutunca, cama doğru yaklaştırdığı iki minik saksısındaki afrikamenekşelerine su verir. Seyfi'nin de bu tür kaygıları yoktur. Feridun sabah temizliğini bitirmeden çayını almaz. Sahneye en son giren Nevin Hanım'dır çünkü servis araçlarıyla değil, kendi otomobiliyle gelir ve belirlenmiş mesai saatleri onun için yok hükmündedir. Yaş haddinden emekliliği yakın olduğu için de yöneticiler sorun etmez bunu. Telefonun onun masasında olmasına da –kendisi bu konuda ısrar etmiştir çünkü– ses çıkarılmamıştır. Gönüllü santral memuresi. Aynı zamanda ahizenin karşı tarafındakinin sesini duyma şansı var. Nevin Hanım da gazete okur ama kendisi almaz. Sabırla Feridun'u ya da Seyfi'yi bekler. Bu arada boş durmaz tabii, çekmecesinden hangi yıla ait olduğu belli olmayan duvar takviminin yapraklarını çıkarıp arkalarını okur; incecik dudakları gergin, kaşı hafifçe yu-

karı kalkmış. Çok bilge bir görünüş takınır, bir o kadar da anlayışlı ve hoşgörülü.

Oda, "mesai" olarak adlandırdıkları sürenin başladığı ilk saatlerde çok sessizdir. Bu sükûnet genellikle öğleye dek sürer.

Şahin romanını, Seyfi ile Feridun gazetelerini okuyorlar. Bir ara kapı tıklatılınca Seyfi ile Feridun gazetelerini değil ama o kitabını çekmeceye itiverdiler. Hacer Hanım. Kapıdan başını uzatıp Nevin Hanım'ın masasına baktı. Gelmedi mi? Gelmedi, dedi Feridun. Geri çekilip usulca kapıyı kapadı. Arada sahneye girip çıkan yan oyuncular küçük de olsa bir renk katıyordu bu tekdüzeliğe.

Manda pastırması ne? Seyfi kurşunkalemini dişlerinin arasına almış bir Feridun'a bir Şahin'e bakıyor. Beş harfli, diyor, "k" ile başlıyor. Okuduğu satırın üzerine parmağını koyup omuz silkiyor Şahin. Feridun da ağzını büzüyor. Bilmiyorlar. O sırada telefon çalıyor. Seyfi kalemi ve bulmacayı bırakıp kalkıyor, Nevin Hanım'ın masasındaki ahizeye uzanıyor. Çünkü en yakın o, nöbetçi santral memuru. Burası değil, diyor, Recai Bey'in dahilisi 1504. Yeniden bulmacasına dönüyor. Sessizlik.

Kapı vurulmadan açılıyor bu kez. Kitabı saklayacak zaman yok. Servet Hanım. Çenesiyle boş masayı göstererek, gelmedi mi, diyor. Yanıtı da sorunun içinde olduğundan girdiği gibi çıkıyor.

Birinci perdenin sonu. Öğle yemeği için yemekhaneye gidilecek. Teneffüs zili çalmış, onlar da bir an önce dışarı çıkmak isteyen öğrencilermiş gibi bir telaş kaplıyor odayı. Tuvalete gidilecek, eller yıkanacak, yemekhane kuyruğuna girilecek ve ardından daha ağır geçecek olan ikinci perde başlayacak.

Yemekhane dönüşü odaya girdiklerinde Nevin Hanım'ı masasında Seyfi'nin gazetesini okurken buldular.

Afiyet olsun, dedi başını kaldırarak, yemekte ne vardı? Geciktiği günler bunu mutlaka sorar: Kaçırdığım bir şey var mı? Feridun saydı: Yayla çorbası, kıymalı patates, sup. Ayy, dedi Nevin Hanım, iyi ki dışarıda yemişim.

İşte ikinci perde. Nevin Hanım geldi ya, giren çıkan belli olmaz, telefon susmaz. Ya o birilerini arar ya da onu ararlar. Çay saati 15.00'tir. Feridun, muhasebeye gidiyorum, deyip çıktı. Nevin Hanım –izin almadan tabii– Seyfi'nin bitiremediği bulmacasını çözmeye uğraşıyor.

Şahin romanı bıraktı. Okumayacak artık. Gitmiyor. İçini daraltan bir şey var ama nedenini bulamıyor. Dün öğleden sonra da aynı şey olmuştu. Okuduklarından mı? Gece gördüğü düşten mi? Kayınvalidesinin gelip belirsiz bir süre kalacak olmasından mı?

O anda aklına geldi. Bir köprünün üzerinde dikilip aşağı baktığında ya da istasyonda tren göründüğünde içinden bir ses "hadi atla" der ya, öyle. Delilik bu, dedi, çılgınlık! Peki, yapsam ne olur, diye düşündü. Hadi canım, dedi, çıkar aklından böyle saçma şeyleri. Yapamazsın ki! Sen ancak tasarlarsın ama hiçbirini yaşama geçiremezsin. Çünkü özgür değilsin.

Feridun muhasebeden –ya da başka bir yerden– döndü. Kaymaklı bisküvi almış, çayın yanında. Hepsine birer tane ikram etti. Nevin Hanım çocuk gibi sevindi. Gülerek teşekkür etti.

Koridordan müstahdem İsmail Efendi'nin sesi: Çay hazır beyler! Dışarıda büyük bir uğultu, belki de itiş kakış.

Saat 16.00. Nevin Hanım çantasını toplamaya başladı. Mesai denen şeyin bitimine bir buçuk saat var. Ben gidiyorum, dedi, sıkıldım. O gidince üçünün de üzerinden ağır bir yük kalkmış gibi oldu. Ben de sıkıldım ama gitmiyorum, dedi Şahin. Feridun'la Seyfi gülüştüler. Gitmeyeceğim de, dedi ama bunu duymadılar.

Saat 17.20. Odadan son çıkan her zamanki gibi Feridun. Bak hâlâ sallanıyor, dedi, oğlum kaçıracaksın servisi. Laf olsun diye söylüyor. Şahin'in servisi kaçırıp kaçırmaması umurunda değil. Tamam tamam, dedi Şahin, tuvalete gideyim hemen çıkıyorum. Seyfi'nin koşarak geldiğini gördü pencereden. Elleriyle ceketinin ceplerini dışarıdan avuçlamış, düşüreceği ne varsa onları tutuyor sözde. Yine ne unuttu acaba? Odaya telaşla girdiğinde bir şey arıyormuş gibi dosya dolabını karıştırıyordu Şahin. Sen daha çıkmadın mı? dedi. Soluk soluğaydı. Sorusuna soruyla karşılık verdi: Ne oldu, niye döndün ki? Evin anahtarları. Daha doğrusu bir gardiyanınkinden farksız anahtarlığı çekmecenin kilidi üzerinde kalmış. O kadar acele ediyor ki, yere düşürdü. Şahin'de sadece evin anahtarları var; dış kapı, iç kapı. Çekmecesini kilitlemiyor. İçinde ne var ki? Seyfi anahtarlarını yerden alırken, hâlâ neden odada olduğunu ve acele etmediğini merak ediyor. Şahin anladı. Yeni bir soru sormasına fırsat vermeden, Cemal'i bekliyorum, dedi, onun arabasıyla gideceğiz. Cemal? Hiç inandırıcı değil. Şahin'in onunla ne işi olabilir ki? Mesai saatinin bitimine kaldığı görülmemiş Cemal'in. Üstelik ne kendisi ortalıkta ne de arabası dairenin önünde. Söyler söylemez pişman olmuştu ama Seyfi'nin bunun üzerinde duracak zamanı yoktu. Feridun'a ise Cemal'den söz etmemiş, hemen çıkacağım, demişti. Aceleyle çıktı Seyfi. Duvara sırtını verip pencereden baktı. Yine ceketinin ceplerini tutmuştu, geldiğinden daha hızlı koşarak karşı bloğun önündeki çiçekliğe girdi. Kestirmeden ilerleyecek. Peş peşe kalkan servis otobüslerinin sesi duyuluyor. Seyfi de yetişmiştir.

Eve gitmemek ve burada kalma fikri durduk yerde aklına gelmişti. İstasyondaydı da tren yaklaşıyordu. Ne birini karşılayacak ne de bir yere gidecekti. Hadi atla! İyi miyim? diye düşündü. İyiydi. Pişman mıyım? Değildi.

Korkuyor muyum? Korkuyordu. Her gün 18.10, ya da trafiğin durumuna göre –özellikle cuma akşamları– on beş ya da yirmi geçe evde olur. Ama bu akşam olmayacak. Karısı 18.30'dan itibaren meraklanmaya başlayacak. Zaman ilerledikçe bu merak kaygıya dönüşecek. Ceptelefonu kapalı, ulaşılamıyor. Kesin kötü bir şey oldu. Ne oldu? Bir kaza. Allah korusun. Ama öyle şeyler hemen duyulur. Oğlu ne yapacak, babasını soracak mı? Karısı önce Nevin Hanım'ı arayacak. Bugün biraz erken çıktım, diyecek Nevin Hanım, (mesai saatinin bitmesini bekliyormuş gibi), olduğum süre içinde Şahin Bey de dairedeydi. Hay Allah ben de merak ettim şimdi! Feridun'u, Seyfi'yi aradınız mı? Onları da arayacak tabii ve ikisi farklı şeyler söyleyecek. Cemal'i arar mı? Numarasını bilmiyor ki!.. Karakol, hastanelerin acil servisleri, her yere sorulacak. Şahin yok, hiçbir yerde yok. Gözüne uyku girmeyecek karısının, hemen annesini arayacak, ardından dedikoducu arkadaşı Semiha'yı. Sabaha kadar ağlayacak. Suyun vanasını kapamayacak, yumurta rafadan olmayacak, servise yetişilemeyecek...

Peki o ne yapacaktı? Mesai saatine katlanamadığı bu odada koca bir geceyi nasıl geçirecekti? Dört sandalyeyi yan yana koyup uzanabileceği bir yatak yapabilirdi kendine. Ceketine iyice bürünür. Bloğun giriş kapısı kilitleniyor muydu? Gece, bekçiler odaları tek tek dolaşıp açık bırakılmış elektrik, pencere ya da prizde unutulmuş ısıtıcı kontrolü yapıyor muydu? Gecenin bir saati içeri girip ışığı açtıklarında Şahin'i görseler ne derlerdi? Korkarlardı. Bağırırlardı. Düdüklerini var güçleriyle çalarlardı. Silahlarını çekip... daha neler... Yetiştirmem gereken bir iş vardı, derdi, öyle dalmışım ki zamanın nasıl geçtiğinin farkında olmamışım. Bu saatte çıkıp gitmektense sabahlayıp bitireyim, dedim. Gözleri yaşarırdı bekçilerin. Dörder kişinin oturduğu odalarda gün boyu gazete okunup

çene çalman, dedikodu yapılan, söylenecek sözler tüketildiğinde uzun uzun susulan, geç gelinip erken kaçılan beş bin kişiyi barındıran bu büyük çiftlikte bu kadar önemli ne iş olabilirdi? Diyelim doğru söylüyordu Şahin, o zaman da neden karanlıkta oturduğunu sormazlar mıydı? Zamanında gelmemek, mesai bitmeden izinsiz kurumu terk etmek suçtu, kimsenin bir şey dediği yoktu da, herkes gittikten sonra kalmak mı suç olacaktı? Ama büyük olasılık bekçiler toplaşmış okey taşlarını dizmeye başlamışlardır bile. Sonra onlar da sandalyelerin üzerine kıvrılıp uyuyacaklardı. Peki, akşam yemeği ne olacaktı? Bir filmde görmüştü, atacı düzleyip maymuncuk gibi kullanarak masanın çekmecesini açmıştı hırsız. Hayır, hırsız değildi. Başarabilirse, Nevin Hanım'ın çay içerken tek tek çıkarıp atıştırdığı, hiçbirine ikram etmediği bisküvilerine ulaşabilirdi. Feridun da bugün aldığı kaymaklı bisküvileri bitirmemişti. Borç. Daha sonra yerine konmak üzere. İlk denemede başardı. Çok kolaymış. Nevin Hanım'ın çekmecesinde, birkaç yıllık duvar takvimi yapraklarının arkasına gizlenmiş iki parça çikolata ile birkaç bisküvi vardı.

İtiraf, iki nokta üst üste. Şimdi ne olacak? Şahin'in yerine kendini koy, böyle bir şey yapabilir misin? Üstelik neden yapasın ki? Amaç ne? Adam kul. Sınırları çizilmiş sıradan hayatın bihaber kölesi. Ama bir şeyleri fark etti, tutsaklığını anladı. İşyerinde geçen saatleri sayarken mi? Odaya yüz ifadeleri değişmeyen başka tutsaklar girip çıkıyordu. Çaylar yudumlanırken sessizlik olur. Sessizlikte bir şeylerin değişebileceği ihtimali hep vardır. Sonra Nevin Hanım'ın bisküvi paketi hışırtıyla açılır, çatırtılı bir ısırık, sonra yenisi art arda kulağında patlar, beynin karıncalanır, bu sırada odaya vuran güneş ışığı enseni yakmaktadır, adını bir an unuttuğun mesai arkadaşın, manda

pastırması, diye bağırır, irkildiğinde çıldırmanın eşiğinden dönersin, çıkıp gitmek sokaklar boyunca yürümek istersin, eve gitmek gelmez içinden, gidecek başka yerin yoktur. Gece olacaktır, sokaklar tehlikelidir, sınır aşman için gereken nesnelerin hiçbiri yoktur sende, ihtiyacın olan sadece savunma duvarları; bundan daha iyisi yok. Gece karanlık ve serin olacaktır işyerinde. Ceketine sıkıca sarınacaksın ve korkacaksın. Sabaha kadar korkacaksın.

Beni duyacakmış gibi, güven bana, dedim Şahin'e. Sonra da masadan kalktım. Ayaklarım buz kesmişti. Ona inanmaya başlamıştım. Şahin bir şey yapıyordu. Sıradanı kırmak için hiç de akıllıca olmayan ve bir amaca hizmet etmeyen bir işe girişiyordu. Sen ne yapıyorsun? Battaniyemi alıp koltuğa uzandım. Kalem yine sana döndü. Kendini anlatma. Kesinlikle kendimi anlatmıyorum hocam. Evinin salonunda, üç kişilik koltukta değil, işyerinin soğuk ve karanlık odasında, yan yana birleştirdiğin sandalyelerin üstündesin. Adın, Şahin. Yarın başka bir sabahı karşılayacaksın. Neler olacak? Bilmiyorsun.

Dışarıdan gelen ayak seslerini duyuyorsun. Basamaklardan ağır ağır biri çıkıyor. Kalkıp kapıyı içeriden kilitliyorsun. Anahtarlığı olmayan bir tek anahtar var kilitte. Daha önce fark etmemiştin. Böylesine önemli bir ayrıntıyı göremediğin için, kim olduğunu bilmediğin birinin kapının ardında durduğunu anladığın için telaşlanmıyorsun. Parmak uçlarına basarak yeniden uzanıyorsun. Uyku birdenbire çöküyor üzerine. Yarın her şeyi başka türlü göreceksin. Gözlerini kapa ve "beyinde şerare"de. Şerare. Beyinde.

Şerare diye mırıldanıp susuyorum.

OLASILIKLAR

Bir sesle uyandım. Kapı zili miydi, telefonumun alarmı mıydı anlayamadım. Kıpırdamadan sessizliği dinledim, gittikçe derinleşeceğe benziyordu. Bu yaşımda bile karanlıktan ürktüğüm için yatak odasındaki pencerenin kalın perdesini çekmiyordum. Sokak lambasından vuran ışıkla içerisi hafif loş oluyordu. Zamanı kestiremedim. Kalkma saatimin gelmediği kesindi ve en çok da buna canım sıkılmıştı. Televizyonda film izlemiş, biraz kitap okumuş, "uykuluk" niyetine iki tekila yuvarlamış (işe yanıyordu, dozu ikiye çıkarınca daha da rahat etmiştim), uykuya geçiş öncesi o sancılı dönemi kısaltmak için elimden geleni yapmış, ikiye doğru da yatmıştım. Sol yanımdaki komodinin üzerindeki ceptelefonuma uzandım. Ekranın ışığı yanınca saate baktım, beşe on vardı. Zar zor uykuya geçtikten üç saat sonra beni ayaklandıran neydi? Anlaşılan tekilayı üçe çıkaracaktım, gerekirse dörde. Uyumalıyım, yoksa bütün gün sersem tavuk gibi dolaşır, sataşacak adam ararım. Kötü bir rüya görüyor olmalıydım, tek karesini anımsamadığım bir kâbus; o yüzden uyanmıştım. Telefonu yerine bırakıp öbür yanıma döndüm.

Zil çalınca zıpkın yemiş gibi doğruldum. Rüya değilmiş. Kalp atışlarım hızlanmıştı. Kapısı normal zamanda bile çalınmayan benim gibi birine, sabahın bu saatinde

gelen kimdi? Burnunun ucunu göremeyen bir sarhoş pusulasım şaşırıp kendi evi diye benim zilimi mi çalıyordu? Belki de zor durumda olan, karısının eve almadığı eski bir arkadaştı. Ama öyle bir arkadaşım da yoktu. Parmak uçlarıma basarak hole çıktım. Işığı açmadan, el yordamıyla duvarlara dokunarak kapıya yaklaştım. Otomat yanmıyordu. Soluğumu tutarak gözleme deliğinden baktım. Dışarısı karanlıktı. Gelen her kimse aşağıda, apartmanın hiçbir zaman kapanmayan giriş kapısında olmalıydı. Yukarı kadar çıkmadığına göre o da emin değildi. Belki de yanlış zile basıyordu. Uzun bir yoldan gelmişti, uykusuzdu. Zil üçüncü kez çalınca aşağıdaki her kimse benim için geldiğine emin oldum. Duvardaki almaca uzanıp, "Kim o?" diye seslendim. Bir yanıt alamayınca,"Kimsin?" diye bağırdım bu kez. Evimin duvarlarında yankılandı sesim. Aşağıdakinin yanlışlık olduğunu söyleyip özür dilemesini bekledim. Kaba biriydi. Hatasını anladığı halde bu saatte birini uykusundan ettiğini hiç önemsemiyordu. Pavyondan çıkmış, son meteliğine kadar soyulmuş, aklıyla birlikte adresini karıştırmış biri olabilirdi. Belki de yalnız değildi, o aşağıda beklerken öbürü de önceden bir üst kata çıkmış, merdiven boşluğunda dikiliyordu. O zaman kötü niyetliydiler. Almacı yerine koyup içeriden iki kere kilitlediğim kapıyı açtım. Anahtarın şakırtısı girişten bile duyulmuş olmalıydı. Hafifçe araladım kapıyı. Ürpertici bir sessizlik vardı. Bu apartmanda birine geldiyse, yanlış dairenin ziline bastığını sesimi duyunca fark etmiş olmalıydı. Ardından aradığı dairenin ziline basacak, geldiğini haber verecek ve içeri girecek, o zaman da merdiven aydınlatıcısı lambalar yanacaktı. Hiçbiri olmadı. Yine parmak uçlarıma basarak mutfağa geçtim. Balkona çıkınca ürperdim. Üstelik yalınayaktım ve beton zeminin soğuğu dalga dalga bedenime yayılıyordu. Zilimi çalan, bana ve apartmanda başka birine gelmediğine göre bir süre sonra

oradan ayrılacaktı. Sonuçta onu görecektim. Titremeye başladım, çok üşüyordum. Uzun süre soluğumu tutup beklememe karşın çıkan olmadı. Daha fazla dayanamayıp mutfağın ışığını açtım. Olan, uykuma olmuştu. Karar verdim, üç kat inip bakacaktım. Aşağıda kimse yoktu, biliyordum ama bundan emin olmalıydım. Ya biri varsa ve bana saldırırsa? Kendimi nasıl koruyacaktım. Polisi mi arasam? Saçmalama. Bu saatte hiç alışkın olmadığım halde bir sigara yaktım. Titremem azalacak yerde artmıştı. Kulağım zilin sesindeydi. Duvardaki eski saatte saniyeler kan emmekten bitkin düşmüş ağır bir tahtakurusu gibi çatırdayarak ilerliyordu. Zil bir kez daha çalacak mıydı? Hani aşağı iniyordun? Hayır, inmeyeceğim. Korktun mu? Evet, korktum. Elektrikli çaydanlığa su koyup altını yaktım. Sert bir kahve iyi gelebilirdi. Bundan sonra uyuyabileceğimi hiç sanmıyordum.

Sigaranın ilk nefesiyle başım dönmüş, midem bulanmıştı. Çivi çiviyi söker, deyip bir nefes daha çektim. Çaydanlıktaki su kaynayınca tak diye bir ses çıktı. İrkil-

dim. Birden, "Güvercinci" diye ad taktığım adam geldi gözümün önüne. Sabahları servise koştururken görüyordum onu. Tuhaf, hatta ürkütücü biriydi. Saçı sakalına karışmış, orta yaşını çoktan geçmiş, sert bakışlı, uzun paltolu bir adamdı. Onunla göz göze gelmeye çekiniyordum nedense. Denizlerden kopmuş ya da kaçmış ya da vicdan azabı çeken birine benziyordu. Daha önce böyle birini tanımadığım halde bunu yakıştırıyordum ona. İnsanlardan kaçıyormuş gibi bir hali vardı. Çevresinde birçok güvercin oluyordu. Kimi sabahlar avucundan besliyordu onları kimi sabahlarsa başı dik, zafer kazanmış bir komutan edasıyla yürürken güvercinlerden oluşan ordusu büyük bir ciddiyetle peşinden geliyordu. Sabah evden erken çıktığım bir gün bunun sırrını çözdüm. Eski bir denizci olduğunu düşündüğüm adam, ağır adımlarla ilerlerken, arada, pantolonunun sağ cebine soktuğu elini çıkarıp kuş yemlerini ardı sıra ince bir iz gibi bırakarak yere seriyordu. Yaptığını o kadar ustalıkla gizliyordu ki ancak benim gibi çok meraklı ve dikkatli biri anlayabilirdi bunu. Oysa bana neydi, başkasına neydi? Güvercin ordusu da o nedenle büyük bir sadakatle peşinden yürüyordu. Bu kendi kurduğu bir oyundu ve kimse bunun farkında olmamalıydı. Onu çok iyi anlamıştım; çünkü benim de böyle yalnızlık oyunlarım vardı. Ama dün sabah onu izlediğimi fark etti ve göz göze geldik. Tedirgin olmuştu. Suçüstü yakalanmış gibiydi. Adımlarını hızlandırıp karşı kaldırıma geçti. Bir sokağa girip gözden kayboldu. Buna hiç hakkım olmadığını düşündüm. Yalnızca kendinin ve güvercinlerin bildiği, huzur bulmaya çalıştığı küçük oyununu bozmuştum.

Zilimi çalan o muydu? Beni izlemiş, oturduğum daireyi öğrenmiş olabilirdi. Bana karşılık veriyordu. Huzur öyle değil, böyle kaçırılır, diyordu.

Telefonum uzun uzun çalıyor, gözlerimi açmakta

güçlük çekiyordum. Salondaki kanepedeydim. Sesini kıstığım televizyon açıktı. Uzanınca uyuyakalmışım. Üzerime bir şey örtmediğim için üşümüşüm. Ses yatak odasından geliyordu. Doğrulup kollarımı geriye doğru esneterek gerindim. Duvardaki saate bakınca fırlayarak ayağa kalktım. Neredeyse öğlen oluyordu. Nasıl bir geceydi öyle? Yatak odasına doğru koştum. Geç kalmıştım, telefonu elime aldığımda sesi kesildi. Arayan Cengiz'di. Numarayı tuşladım. İkinci çalışta açıldı.

"Her şey yolunda mı?" dedi.

"Yolunda yolunda, bir sorun yok."

"Merak ettim lan! Haber de vermedin. Başkan seni sordu, saat onda toplantı vardı, unuttun mu?"

Öyle ya, toplantı vardı.

"Sorma," dedim, "gece yine mide ağrım tuttu, sabaha kadar kıvrandım. Bir ara kendimden geçmişim. Senin telefonunla uyandım."

"Hay Allah, geçmiş olsun," dedi Cengiz. "Bir doktora gitmemekte inat ediyorsun, ne adamsın ya! Tamam, ben başkana durumu izah ederim."

İzah etsen ne yazar, etmesen ne? Toplantınız batsın! Gün sayıyorum, on üç ay yirmi gün sonra emekliyim. Eskiden bölge müdürlüklerine sürülmekten korkardım ama artık o da geçti. Bu saatten sonra kimse benimle uğraşmaz. Uğraşmıyorlar da. Arada böyle geç gidiyorum, bazen de sıkılıp erken çıkıyorum. Cengiz merak etmekte haklı, geç gideceğim sabahlar mutlaka telefon ediyorum. Emekli olunca ne yapacaksın, diyorlar, hiç olmazsa gelip gittiğin bir yer var. Kimsenin senden bir şey istediği yok. Bilmiyorum, diyorum, en azından buraya gelip gitmeyeceğim. Sokak köpeklerini beslerim, onlardan büyük bir ordu kurarım, şehrin hiç gitmediğim uzak semtlerine gider dolaşırım, kahvelerde otururum, uzun kuyruklara girerim. Her gün yapacak yeni bir şey bulurum.

Banyoda yüzümü yıkarken aynaya baktım. Yüzümde hiçbir ifade yoktu, balmumu heykellere benziyordum. Sabaha karşı kapımı çalan kimdi? Huzurunu kaçırdığım Güvercinci'ydi. Bu gece de gelir miydi? Hızla giyinip çıktım. Durağa doğru yürürken çevreye yayılmış, kümeler halinde toplanmış güvercinleri gördüm. Komutanlarını yitirmiş bir ordunun sadık neferleri gibiydiler. O tuhaf adamı bekliyorlardı. Ayaklarıma dolanacak kadar kayıtsızdılar. Kaçmıyorlardı, onlara basmamak için ben dikkat ediyordum. Uzun paltolu adam yoktu. Sabah erkenden hayvancıklarını yemlemiş, evine çekilmişti. Belki de bu sabah gelmemişti.

Yakında bir yerde oturuyor olmalıydı. Yürürken etrafta hep onu aradım. Bir pencerenin ardında güvercinlerin sadakatini izliyordu. Onlara başka yem veren var mıydı? Olsa bile bayat ekmek kırıntılarını götürüp boş bir alana bırakıyor, bunu bir oyuna dönüştürmüyorlardır. Hayvansever bir semt, ağaç diplerinde kuru kedi mamaları ve su kapları görüyorum. Belki onları da uzun paltolu adam koyuyordur. Beni uykumdan ederken servisi kaçıracağımı hesaplamış olmalıydı. Otobüse bineceğimi planlamış, aç bıraktığı güvercinlerle bana, daha doğrusu sadık neferlerine tuzak kurmuştu. Hiçbir tuzağa düşmeyecektim. Hızlı hızlı yürüyüp durağa yanaşan şoföre beklemesi için işaret ettim.

Cengiz toplantı ile ilgili bir şey söylemedi. Başkan çağırıp neden katılmadığımı sormadı. Belki de olmadığımın farkında bile değildi.

Akşam Harun'la buluşup bira içecektik. Arayıp midemin feci olduğunu söyledim. Görüşmeyi iptal edince rahatladım. Bir an önce eve gitmek istiyordum.

Servisten bir durak önce indim. Sabahki yoldan yürüdüm. Ne Güvercinci ne güvercinler oradaydı. Parktan neşeli çocuk sesleri geliyordu. Apartmanın önüne gelin-

ce üçüncü kattaki daireme baktım. Balkonda, evime en yakın marketin naylon torbaları görünüyordu. İkisi de tozluydu ve ağızlarına kadar geri dönüşümlü bira şişeleriyle doluydu. Salonun penceresindeki uzun süredir yıkanmamış eski perde de gelişigüzel çekilmişti. Birden köhne otel odalarının havasını duydum. Evime ilk kez böyle dışarıdan bakıyordum. Bu evde mi yaşıyordum?

Sabaha kadar oturacaktım. Uykumu getirir diye bira da almadım. Birkaç kahve içtim. Bu akşam tekila da yok. Çay demledim. Televizyonda belgesel izledim. Yabancı kanallarda gezindim. Ne zaman uykuya yenik düşmüşüm? Sabah yine salondaki koltukta uyandım.

Sabahın erken saatlerinde yine zilim çalmış mıydı? Çalmıştı da ben mi duymamıştım. Bu mümkün değildi, mutlaka uyanırdım.

Ne o sabah ne de ondan sonraki sabahlar zilim çaldı. Güvercinci'yi de bir daha görmedim. Geride mutsuz bir ordu bırakıp geldiği yere dönmüştü.

ÖĞLE SICAĞI

Kadın yola çıkan küçük kızının peşinden koştu. Onu telaşlandırmaktan ürkünce hızlı adımlarla arkasından yürüdü. Günün en sıcak saatlerinde yazlık sitenin bu ara sokağından ne motorlu bir araç geçerdi ne de bisikletli. At arabasıyla sebze meyve, kavun karpuz satan, "Bahçevan geldi!" diye bağıran köylüler bile bir ağaç gölgesine çekilmiş, atlarının boynuna yem torbasını asıp ağaç gölgesinde toprağın üzerinde, sineklere aldırmadan huzursuz bir uykuya geçmişlerdi.

Kediler, köpekler de görünmüyordu ortalıkta. Sabah saatlerinde kimi coşkuyla kimi yakınarak öten güvercinlerin sesi soluğu çıkmıyordu. İlerideki zeytin ağaçlarında, sıcağa kafa tutarcasına topluca yaygara koparmış böcek cayırtısından başka ses yoktu.

"Ece," diye seslendi yalpalayarak yürüyen kızının ardından, "yavaş biriciğim, düşeceksin şimdi." Minicik ayaklarına büyük gelen sandaletleri birbirine dolanıyordu. Bu yaştaki bütün çocuklar pestil gibi uyurken Ece cin gibiydi. Biraz uyusa ne olurdu sanki!

Bahçeye, zeytin ağacının gölgesindeki ayaklı kuş yemliğine buğday koymak için çıkmışlardı. Ece, önüne diz çöken annesinin elindeki yayvan tasa, kahve fincanını ters çevirince buğdayların bir kısmı yere saçılmış, eği-

lip çimlerin arasına gizlenen taneleri aramaya başlamıştı. Bulunca heyecanlanıyor, neşeli kısa çığlıklar atarak taneyi annesine uzatıyordu. Bu oyun uzayınca kızına şapka almak için içeriye girdiğinde kaşla göz arası kaytarıvermişti Ece. Onu bir an bile yalnız bırakmaya gelmiyordu.

Belinden kavradığı gibi kucakladı, uzun siperlikli şapkayı başına geçirip boynundan öptü kızını. "Nereye kaçıyormuş bakalım benim yaramaz prensesim." Ece bir yandan boynunu kısıp onu gıdıklayan öpücüklerden kurtulmaya çalışıyor, bir yandan da kıkır kıkır gülüyordu.

Sokağın başında bir delikanlı belirdi, onlara doğru sallana sallana yürüyordu. Yazlıkçılardan olmadığı belliydi.

Kısa, kahverengi şort giymişti kadın, üzerinde askılı beyaz bir penye vardı. Teni bronzlaşmıştı. Balıketli sayılırdı, belki biraz daha toplu ya da bacakları bedenine oranla kalın olduğundan onu daha kilolu gösteriyordu.

Gelmek istememişti. Çocukluğunun, genç kızlığının yazlık sitesi değildi artık burası; değişmiş, yabancılaşmış, hiçbir çekiciliği kalmamıştı. Annesi ısrar etmese, üzerine düşmese, Ece'ye değişiklik olur, deniz havası alır, demese gelmezdi. Hiçbir yere gitmek istemiyordu.

"O kadar evine kapanma kızım," demişti annesi, "evine kapanmak içine kapanmaktır. Sağlığın bozulursa bu yavru ne yapar..."

Aslında annesi haklıydı. Kenan'dan boşandıktan sonra, kızına bakmak için işten de ayrılmıştı. Onu kreşe emanet ederken azap duyuyordu. Uzun süren patırtılı kavgaların, evdeki gerilimin çocuktaki izini bütünüyle silmeye kararlıydı. Arkadaşlarını aramıyordu, bir süre sonra da onlar aramaz olmuştu. Ece ona yetiyordu. Hayat bağı. Annesine daha fazla direnememiş, gelmişti işte.

Meraklı komşuları öğreneceklerini öğrenmiş, rahatlamışlardı. Yine de onların kapı ve pencerelerin ardından kendisini izlediklerini düşünürdü.

"Yapamadılar, ayrıldılar," demişti her sorana annesi. Çok doğaldı, gençler çabuk evleniyor, çabuk boşanıyorlardı. Evlilikler eskisi gibi değildi. Kimse kimsenin kahrını çekmiyordu. Yürümüyordu işte.

Yapamamışlar, ayrılmışlardı.

Sıkılıyordu. Getirdiği kitaplardan birini bile açmamıştı. Yüzmek ve sabah çok erken saatlerde –annesi de kalkmışsa ve ne zaman uyanacağı belli olmayan Ece'yi ona teslim etmişse– yürümek dışında ilgisini çeken bir şey yoktu burada. Akşamüstleri çaylı, kekli balkon toplantılarından, okey gruplarından uzak duruyordu. Birkaç

defa katılmıştı aslında. Komşuların her hareketini denetlediğini hissetmiş, duyduğu rahatsızlığı belli etmemeye çalışmıştı. Hamide Hanım'ın kendini beğenmiş, sevimsiz kızıydı. Komşular, yürütülemeyen evliliğin tek sorumlusunu da bulmuş oluyorlardı.

* * *

Ece kucağında, eve doğru ama bu kez daha yavaş, neredeyse sürüklenircesine yürüyordu. Yüzünde, çocuğun davranışını hoş gören tatlı bir gülücük vardı, sitemi bile sevgi doluydu.

Sokaktaki delikanlı da iyice yavaşlamıştı. Evin bahçesine girmelerini bekliyor gibiydi.

Verandanın girişindeki merdivenin mermer basamağına oturdu kadın. Kucağına aldığı çocuğunun ellerini ısıracakmış gibi yapıyor, sonra öpüp okşuyordu. Bacakları biraz daha aralık duruyordu.

Evin önünden geçerken kadına baktı delikanlı.

Kadın da ona baktı.

Çocuğuna doğru koşarken, sonra onu kucakladığında delikanlının gözlerinin onda olduğunu, dikkatli bir biçimde kendisini izlediğini fark etmişti.

* * *

Adım atışları mıydı, salınarak koşar gibi yürüyüşü müydü, neydi, birden çok kışkırtıcı gelmişti delikanlıya. Oysa plajda bikinili ne kızlar görüyordu. Yine de bakamıyordu. Biri bir şey der, işinden olur diye korkuyordu.

Geçen sonbahar çalışmak için gelmişti siteye. Sezon kapanıp tatilciler çekilince terk edilmiş bu mekândan herkes kaçmış gibi gelmişti ona. Dar sokaklarda tek tük bahçe lambası yanıyordu geceleri. Onlar da kışı geçire-

cek emekli ailelerin ışığıydı. Isısız sokaklarda yürürken rüzgârla savrulan yaprakların hışırtısı kulağına ürkütücü bir âlemin sesleriymiş gibi çalınırdı. Pencere boşluklarına kalın naylon çektikleri inşaatlarda yatmıştı kendi gibi geçici işçilerle. Yaz sezonu başlayınca site yönetimi inşaat yasağı getirdiğinden onların da işine son verilecekti. Ufak tefek onarım işlerine koşacak yardımcılara her zaman ihtiyaç duyulurdu. Bunu bildiğinden daha çok asılıyordu işine.

İlkyazla birlikte burada hayat birden değişmişti. Sessiz ve sıkıcı site birden doluvermişti.

O da şort giyiyordu. Bir memleketlisi görse utançtan yüzüne bakamazdı. Pazardaki sergilerin birinden aldığı, dizlerinin biraz altına inen alacalı renkli bir şorttu. İlk giydiğinde kendini çıplak hissetmiş, yürürken güçlük çekmişti.

Yanında çalıştığı su tesisatçısı Burhan Usta, buranın yerlisiydi ve o da yabancıları sevmiyordu ama çalışırken gıkı çıkmayan Halil'i tutmuştu. Yaz boyunca sitede kalacak birkaç şanslıdan biriydi Halil. Burhan Usta kulağını iyice bükmüştü. "Yakında yazlıkçılar gelecek," demişti, "sakın ola ki birinin karısına, kızına yan gözle bakma! Hem eşek sudan gelene kadar sopa yersin hem de bir daha buralarda barınamazsın." Bakar mıydı hiç, ona neydi elin karısından kızından. Ustasına bir şey demezdi ama içinden bunları söylerdi, güneş yanığı yanakları kızarır, gözlerini kapatarak boynunu yana bükerdi. Olacak şey miydi, böyle kendini bilmezler de vardı demek.

Bir anlık göz göze gelmede bile kadının düşmanca bakışını görmüş, başını hemen çevirmişti. Bu, kadına ilgisini artırmıştı. Yanlıştı, çok tehlikeliydi, bu bakışı bile başına iş açabilirdi, biliyordu ama yine de gözlerini ondan ayıramıyordu.

Sitede büyük çoğunluğun sere serpe uyuduğu sıcak

öğle sonunun bu sıkıntılı saatlerinde bir kadının çok doğal, sıradan bir davranışı delikanlıda olağanüstü gizeme bürünerek iç gıcıklayıcı bir biçim almıştı. Başını hafifçe çevirip yeniden kadına baktı. Kadın da ona bakıyordu. Korkmuş gibiydi.

Ya gidip şikâyet ederse?

Ederse etsin, dedi belli belirsiz, ben bir şey yapmadım ki!

Atletini çekiştirip şortunun üzerine indirdi, karnını içine çekerek biraz öne eğildi. Bu durumu biri görse ayıp olurdu. Denize doğru ilerlemedi de, yolunu değiştirerek dar ve uzun sokaklardan birine saptı. O kadınla, o evin içinde, üst katta birileri uyurken ve çocuk verandada oynarken soluk soluğa seviştiklerini düşledi. Bu görüntü gözünün önünden gitmiyordu.

Geri dönse miydi?

Durdu. Belasını arıyordu. Kadın şikâyetçi olsa ölesiye döverler, belki de hapse atarlardı. Haftalığını da vermezdi Burhan Usta. Ben sana ne tembihledim lan it! deyip suratına tükürürdü. Ama kötü bir şey yapmamıştı ki! Laf bile atmamış, iç çekmemişti, bakmıştı yalnızca.

Geri döndü. Yine o sokağa girdi. Sokak boştu. Kadın, az önce oturduğu merdivende değildi. Kapı kapalı, pencerelerin panjurları inikti. Bir böcek tembel tembel vızıldayarak –ya da inleyerek– ötüyordu.

Ara sokaktan bulvara çıktı. Oradan da sitenin sol uç köşesindeki inşaatlara doğru yürüdü. Yaz sezonu nedeniyle inşaatlar durdurulmuştu ama su işleri hep oluyordu. Ustası da onu bu yüzden göndermemişti.

Kaba inşaatı bitmiş yapıların arasına girdi. Bir yerlerde bir çocuk ağlıyordu. Bir motosiklet sesi duydu ama motosikleti göremedi.

Yarım kalmış inşaatlardan birindeydi. Pencere ve kapı boşluklarından onu kimsenin göremeyeceği bir kuy-

tuya geçti. Dışarıya göre burası serin sayılırdı. Gözlerini yumarak az önce gördüğü kadının tombul bacaklarını, salınarak yürüyüşünü, mermer basamakta oturuşunu ve korku dolu bakışlarını düşündü. Bütün bedeni gerildi.

* * *

"Nerde kaldın?" dedi ustası.

"Deniz kenarına indim."

"Eee?"

"Hiç, biraz bankta oturdum."

"Bu saatte keyif mi çatıyon lan, tatilde mi sandın kendini?"

Yutkundu, kuruyan boğazından tükürüğü güçlükle geçti.

Ustası dizine dayadığı katlanmış gazeteyi masaya atıp ayağa kalktı. Vantilatörün düğmesine basıp kapattı. Gözüyle duvar rafının en altındaki takım çantasını işaret ederken pervane yavaşlayıp durmuştu.

Masanın üstünden pencereye uzanmıştı ki, "Bırak," dedi ustası, "açık kalsın, bu akşam dükkânı daha geç kapatacağız."

Sağ eliyle takım çantasını yüklendi, her zamankinden daha ağırdı. Daracık dükkândan çıkmadan önce çantayı yere koyup tezgâh altındaki buzdolabını açtı. Camı buğulanmış sürahiyi çıkarıp bir bardak su doldurdu. Ara vermeksizin içip bitirince bir tane daha doldurdu.

"İçicen mi sende?"

"Yok usta, sağ ol."

O bardağı da soluksuz içip, "Oh!" dedi.

"Oyalanma," dedi, "iş beklemez. Düş bakalım önüme. 15. Sokak'ta bir evin güneş enerjisi akıtıyormuş."

"Depo mu delinmiş?"

"Ne bileyim, gidince görücez, belki şamandırası bo-

zulmuştur. Var ya, biraz daha geç kalsaydın, iyi demeyecektim sana. Bir daha gözümün önünden ayrılma."

"Ayrılmam," dedi mırıldanarak.

* * *

Sonunda kızı uyumuştu. Hava çok sıcaktı. Ter içinde kalmıştı.

Kapı pervazına dayanmış, kolları ve bacakları iki yanda sere serpe yatan Ece'ye bakıyordu. Annesinin sesi geliyordu yan bahçeden, komşuyla konuşuyordu. Pencereyi kapattı.

Döndüğünde seslenmiş ama evde kimseyi bulamamıştı. Babası öğle yemeğinden sonra çoğunlukla emeklilerin uğrak yeri olan çay bahçesine giderdi. Annesi arada duvar bile olmayan yan komşuya geçmişti. İçeri girer girmez Ece'yi kanepeye oturtup kapıyı kilitledi. Panjurları kapatmıştı, tül perdenin arkasından gizlice sokağa baktı. Sokak boştu. Zeytin ağacının altındaki kuş yemliğinde birkaç serçe vardı. Çimenlerin üstünde kahve fincanı ters dönmüştü. Buğdayların hiçbiri görünmüyordu bu mesafeden. Ece'nin elbisesini çıkarmış, ıslattığı havluyla kızının ellerini, yüzünü, koltuk altlarını, ayaklarını silmiş, yanına uzanmıştı. Sesini kısarak masal anlattı. Ece gözlerini kapamakta diretiyordu ama öyle rahatlamıştı ki, bir süre sonra annesinin güven veren sesiyle uyuyakaldı.

Sehpanın üstündeki nemli havluyu alıp banyoya geçti. Soğuk duşun altına girdi. Az önce ona istekle bakan genci düşündü.

Önce ürpermişti. Heyecan bile sayılmayacak bir kalp çarpıntısı. Teni hafifçe titredi. Sonra tuhaf bir haz duydu. Gözlerini usulca kapatmıştı. Su üstünden akıyor; hayalinde, soğuk bir kış gecesinin uzayan yağmur damlalarına dönüşüyor, kapalı gözlerinden süzülen gözyaşlarına karışıyordu.

Duyduğu boşlukta talep eden, arzulayan, sınayan bakışların hiçbiri yoktu. Birazdan duştan çıkacak, havluya sarınıp kızının yanına uzanacaktı. Onun kokusunda olağanüstü bir güç bulacaktı. Elini yavaşça eline uzattığında belki de sıcacık Ece annesinin soğuk teninden ürküp geri çekecekti. Belki de bu soğukluk hoşuna gidecekti.

RUHSAVAR TOPU

Tanıdıklarım arasında pek seveni yoktu; kendini beğenmiş, tepeden bakan tavırlarından ötürü ondan hoşlanmaz, aynı ortamda karşılaşsalar bile uzak durmayı tercih ederlerdi. Bunu bilinçli yaptığını söylemişti Enis; çünkü onu yıllardır tanıyordu, açıkladığına göre sonradan edindiği davranış biçimleriymiş; kimseden kaçmıyor, belirlediği sınırın ötesine kimsenin geçmesine de izin vermiyordu. Herkesle (ama özellikle kendisiyle) ve her şeyle ciddiyetini bozmadan dalga geçiyordu. Birilerine, bir şeylere ya da kendine kırıldığından bu hale gelmişti, öyle deniyordu. Artık yazamadığı için hayata küstüğü de konuşuluyordu içki masalarında. Hakkında hikâyeler uyduruluyor ve çok gülünüyordu ardından. Enis de bıyık altından onlara gülüyordu. İnsanların iç dünyalarını yazan kişilerin şaşırtacak kadar sığ bakmasına alışmıştı. Eskiden nasıl biri olduğunu bilmiyordum, romanlarından tanıyordum onu. Bir yandan da merak ediyordum. Enis tanıştırmıştı bir gün. Tamamen rastlantıydı. Buluşup öğle yemeyi yemiş, ayrılmadan önce de biraz yürüyelim, demiştik. Bulvar üzerindeki bir ayakkabı mağazasının vitrinine bakarken görmüştük. Daha doğrusu ben görmüş, önce emin olamamıştım. Enis'e gösterince, "O," demişti. Olumsuz ilk izlenimim (ilk anda onu çok itici

bulmuştum) kısa sürede değişmişti. Durup dikkat kesildiğimizde ayakkabı almak ya da beğenmek için değil, düşünmek için vitrine bakıyormuş gibi yaptığını söylemişti. Yanına vardığımızda da değişmemişti bakışları, ayaküstü konuştuk. Ardından bir yerde oturup bir şeyler içmeyi o önermişti. Tuhaftı. Ezber bozandı. Eğlenceli bulmuştum Ruhsavar Topu'nu. Kahvesini yudumlarken garsona laf atıyor, o da altta kalmayacak şekilde yanıt veriyordu. Belli ki, tanıyorlardı birbirlerini. İnce mizah anlayışını belki de sadece seçtiği kişilere açıyor, bu da onların kendilerini ayrıcalıklı hissetmesini sağlıyordu. Ayrıldığımızda, "Seni sevdi," demişti Enis.

Günler sonra bir kitapçıda karşılaşmıştık. Dergileri inceliyordu. Dostça elimi sıkmış, uzun süre de bırakmamıştı. Kahve içme teklifimi (bunu bekliyormuş gibi) gülümseyerek kabul etti. Yine aynı kahvede oturmuş (garsonlarla samimiydi, adlarıyla sesleniyordu) uzun uzun konuşmuştuk o gün. Bir ara kaçamak saatime baktığımı fark etmiş, ilgimi çekeceğini düşündüğü başka bir konuya geçivermişti. Kalkarken, tekrar ne zaman görüşebileceğimizi sormuştu. Ne zaman isterseniz, demiştim. O günden sonra daha sık görüşmeye başladık. Kimseyi aşağılamıyor küçümsemiyordu. Sanat ve edebiyat üzerine konuşmaktan hoşlanmıyordu. Açıkça söylememişti ama artık okuduğunu da sanmıyordum. Kendini ifade etmek –belki de sakınmak için– yeni bir dil bulmuştu. Bulunduğu mekânlarda kendisi olmuyor da oraya kopyasını gönderiyordu sanki. Ruhsavar Topu. Bu adı o yakıştırmıştı kendine. İçsel tuzaklara düşüp acı çekmek istemiyordu. Eskiden, gençliğinde, yani onu tanımadığım yıllarda bütün gücüyle kendini yıpratmaya çalışmıştı. Farkında değildi tabii, bundan zevk aldığı bile olmuştu. İnsanın en büyük düşmanı kendisiydi. Ruhuydu. Hayat bir korkuydu. Yarattığı sorunlara ve düşmanlara karşı sürek-

li savunma halindeydi. Ama bu bir savunma değil, yıpranmaydı, tükenişti. Sonra içerideki düşmanı görmüştü; her işi planlayan, akıl veren, yöneten gücü, benzerini, aynadaki yansısını. Onu ortadan kaldırmanın tek bir yolu vardı: Ruhsavar Topu. Herkesin kendini savunması için bir ruhsavar topu olmalıydı. Ama nasıl? Hiçbir yerde satılmıyordu çünkü öyle bir top yoktu. Yoktu da, olmalıydı. Bu fikir yepyeni bir ufuk açmıştı yaşamında. Bir süreliğine –Ruhsavar Topu'nu yapana dek, bu aylarca hatta yıllarca sürebilirdi– dış dünyaya kapılarını kapamıştı. Bambaşka biri olarak dönmüştü. Ben onu bu haliyle tanımıştım. Tanımakla kalmamış, geçmişi hakkında olasılıklar türetmiştim. Kimseyi küçümsemek gibi bir eğilimi olmadığını söylüyordu ama bundan pek emin değildim. Kurduğu küçük oyunların odağına yerleşip kendisiyle bile alay ederken, ince üslubu yeterince anlaşılama-

dığından ukalaymış gibi algılanıyordu. Her zaman şık giyinen, yaz ayları dışında fularını boynundan eksik etmeyen, karşısındakini sol kaşını hafifçe yukarı kaldırıp sinir bozucu bir gülümsemeyle, parmaklarını da birbirine kenetleyip ellerini masanın üzerine, "Eee, anlat bakalım," dercesine koyarak dinliyormuş gibi yapan ama dinlemeyen biriydi. Benmerkezciydi, evet; ama bunu şirin bir kılıfa sokmayı başarıyordu.

Son buluşmamızda yüzünde bir şeylerin solduğunu fark etmiştim. Tavukçu'da öğle rakısı için sözleşmiştik. Beş dakika önce gitmeme karşın onu masada, yüzü kapıya dönük otururken buldum. Bira bardağı yarılanmıştı. "Erkencisin üstat," dedim. Yüzünde mahcup, çocuksu bir gülümseme, "Evde sıkıldım," dedi. Eliyle havada boş ver anlamına gelecek geniş bir kavis çizdi. Oturur oturmaz garson da bitivermişti masamızda. Rakı içecektik; evet otuz beşlik yeter, yanına beyazpeynir, pilaki bir de salata. Mevsim değil, çoban. Şimdilik. Ekmekler kızarsın.

"Derhal," dedi garson ve birdenbire sağ yanında beliren çömezinin uzattığı sürahiyi masaya koydu.

Dışarıdaki masalardan birindeydik. Kalabalık yavaş yavaş dağılıyordu. Çalışanların öğle paydosu bitmek üzereydi. Uzun zamandır sormak istiyordum, yeni bir şeyler yazıyor muydu. Oysa yoktu, biliyordum. Enis de söylemişti, artık yazamıyormuş. Kanser olduğunu öğrendikten sonra iyice içine kapanmış. Bir-iki rüyasını kaleme almış ama oyun içinmiş ve onu da bırakmış. "Ruhumla uğraşırken bedenim ihanet etti," demiş. Başka birinden söz ediyormuş gibi konuşuyormuş. Kansersavar topu da yokmuş ki! Bu nedenle de her türlü tedaviyi reddetmiş. Ruhsavar Topu'nun, kollarını bağlamış, kaşının birini kaldırıp yüzüne en alaycı gülüşü takınarak ölümü beklemeye başladığını düşünmüştüm. Oysa hiç de öyle görünmüyordu. Garson servis arabasıyla geldi. Ismarladık-

larımızı masaya yerleştirirken yarım bira bardağını uzatıp, "Bunu götür," dedi, sonra bana dönüp, "sen gelene kadar oyalanmak için söylemiştim, içeceğimden değil." Garson bardaklarımıza rakı ve su koyduktan sonra bir adım geri çekilip, "Başka arzunuz var mı?" dedi. "Boş tabak ve bir şişe." Garson anlayışla başını eğdi. Bardağını alıp hafifçe kaldırdı, bardağıma dokundurdu: "Sağlığına."

Boş tabağı niçin istediğini anlayamamıştım. Peki ya şişe? Rakımız ve sularımız tamamdı. Üzerinde durmadım.

"Tezgâhta yeni bir şeyler var mı?" dedim. Bundan hoşlanmayacağını biliyordum ama sormuştum işte. Yanıtlamadan önce uzun uzun baktı yüzüme.

Garson tabakla otuz beşlik yassı bir viski şişesi getirdi. "Sağ ol," deyip şişenin boynuna sarıldı. Kapağını ağır ağır açıp ağzını tabağın kenarına dayadı. Sonra hafifçe kaldırınca bunun viski değil zeytinyağı olduğunu fark ettim. Üstüne kekikle kırmızı pul biber serpiştirip bıçakla karıştırdı. Kızarmış ekmek dilimine karışımdan sürdü.

"Dene," dedi, "bu yağ özel üretim. Soğuk sızmadır ve rakının en güzel mezesidir. Tek kusuru fazla ekmek yedirir."

"Bu mekânda böyle bir hizmet olduğunu bilmiyordum."

"Böyle bir hizmet yok ki," dedi, "benim şişem, burada duruyor."

Güldü, çenesiyle kızarmış ekmek sepetini işaret etti.

Söylediğini yaptım.

"Nefismiş," dedim.

Bir süre konuşmadık.

"Soruna gelince, yanıtım hayır," dedi, "tezgâhta bir şeyler olmadığı gibi tezgâhın kendisi de yok. Bir ara rüyalarımı yazdım. Onları, bilinçaltımın yazmam için gönderdiği işaret fişekleri olarak düşünmüştüm. Şimdi o çabalarımı zavallıca bir çırpınış olarak görüyorum. Bilin-

çaltım ise hâlâ inatla beni kışkırtmayı sürdürüyor. Dün gece gördüğüm rüya örneğin..." deyip sustu.

"Nasıl bir rüya?" demek zorunda kaldım.

"Diğerleri gibi tuhaf... rahatsız edici. Anlatmamı ister misin?"

"Evet, lütfen..."

Derin bir soluk aldı. Sakin bir ses tonuyla,"Gece kapım çalınıyor," diye başladı. "Açıyorum. Karşımda o güne dek görmediğim iriyarı bir adam, öyle ki kapıya sığmadığı için başını eğmek zorunda kalmış. İfadesiz bir yüzle bana bakıyor. O anda donup kalıyor, nefes almakta ve konuşmakta güçlük çekiyorum. Çünkü tanımadığım, daha önce hiç görmediğim bu adamın geleceğini biliyor ve korkuyla onu bekliyormuşum. Yargılar, suçlar gibi bakıyor ama tek bir sözcük etmiyor. Bir şey söylemek, kendimi savunmak istiyorum; sesim çıkmıyor. Sonra o konuşuyor, 'Babamı yazmışsın,' diyor. 'Hayır,' diyorum, 'babanı yazmadım, onu hiç tanımıyorum ki!' Adam sinirleniyor, 'Yazmışsın,' diyor. İçeri girdiği gibi sehpaya doğru bir hamle yapıyor. Amacı belli, alıp onu başımda paralayacak. Ama o anda ayağı takılıp yüzüstü yere kapaklanıyor. Kaçıp salondaki koltuğa büzüşüyorum. Doğrulup yanıma geliyor, kolunu boynuma dolayıp alnını alnıma değdiriyor ve ağlamaya başlıyor. 'Babam öldü,' diyor, 'senin yazdığın gibi öldü.' Ben de ağlamaya başlıyorum. Ne babasını anımsıyorum ne de yazdıklarımı."

Sustu.

"Sonra?" dedim.

"Sonrası yok," dedi, "bu kadar."

"Yazmayı düşünmüyor musun?"

"Neyini yazayım?.. Beğendiysen senin olsun. Bu tür zırvaları bıraktım artık, yazacağım ama başka bir şey. Bir tür jübile olacak. Şu anda her şey kafamda da, kâğıda dökülmüş tek bir sözcük yok. Meraklı bakışlarından an-

ladım, soramıyorsun ama söyleyeyim; ne roman ne öykü ne de rüya. Belki deneme denebilir. Ölümsüzlük üzerine bir şeyler."

Bunu öyle bir eda ile söylemişti ki, yine oynuyordu. Yüzümdeki şaşkınlık komik gelmiş olmalıydı, bir süre omuzlarını sarsa sarsa güldü. Ağlıyor da denebilirdi. Sınırda bir şeydi.

"Şöyle," dedi sakinleşince, "Kafka'yı ele alalım. Yapıtlarıyla zaten ölümsüzdür. Gregor Samsa'yı neden bir örümceğe, sineğe ya da tahtakurusuna dönüştürmeyip hamamböceği yaptığını düşündün mü?"

"Hayır," dedim, "bu yazarın bir tercihi."

"Öyle değil işte," deyip arkasına yaslandı. Önemli bir sırrı açıklamadan önce karşısındakini iyice meraklandırıp bundan zevk alan biri gibi bakıyordu. Yüzüne yine o alaycı gülümseme yayılmıştı.

"Nasıl yani?" dedim. Gerçekten merak etmiştim.

Ekmekler soğumaya yüz tutmuştu. Bir parça koparıp çatala geçirdi. Kekikli biberli zeytinyağına banıp yedikten sonra bir yudum rakı içti.

"Dünya üzerinde kaç tür hamamböceği yaşadığını biliyor musun?"

"Hayır."

"Tam dört bin altı yüz tür."

"Vay be!" dedim. Konuyu nereye bağlayacağını düşünüyordum.

"Yaa, işte bunların hangisi Samsa? Üç milimetre boyunda olup karınca yuvalarında yaşayan en küçük hamamböceği mi, yoksa Avusturalya'daki sekiz santimetrelik gergedan hamamböceği mi?"

"Bunlar ansiklopedik bilgiler," dedim, "Kafka bütün bunları bilemeyebilir, öyle bir derdi olduğunu da sanmıyorum."

"Bence de," dedi, rakısından küçük bir yudum daha

aldı. Çatalına dokunmamıştı. "Sorun bu değil. İşin sırrı, Samsa'nın neden hamamböceğine dönüşmüş olmasında yatıyor. Burada da Kafka'nın uz görüsü çıkıyor ortaya. Bak dostum, şimdi sana bazı bilimsel bulgulardan söz edeceğim, o zaman da ne demek istediğimi daha iyi anlayacaksın. Bir süredir böceklerin nükleer savaştan bile kurtulabileceğine dair savlar vardı. Amerikalı biliminsanları, Avrupa'da yaşayan bir tür hamamböceğinin –ki büyük olasılıkla bu böcek Avusturyalıdır ve yoğun olarak Viyana'da konuşlanmıştır– evrim geçirerek yok olmaları için kullanılan şeker tuzaklarından kaçmayı başardıklarını keşfetti. Bu müthiş bir şey! Aynı zamanda Kuzey Carolina Eyalet Üniversitesi'nden araştırmacılar, mutasyona uğrayan hamamböceklerinin tat alma duyularının aşırı derecede geliştiğini ve zehirli tuzakta kullanılan glikozu tatlı değil, acı olarak algıladıklarını ortaya çıkardı. Bu da zehrin tuzağından nasıl kurtulduklarını gösteriyor bize. Hayvan, nükleer savaşlara kafa tutuyor. Başta insanlar olmak üzere canlıların büyük bir bölümü yok olacak ama hamamböcekleri yaşayacak. Savunma mekanizması bu kadar gelişmiş ve bu kadar önemsenmeyen bir canlı düşünebiliyor musun? Biz doğayı küçümsüyoruz dostum. Gözümüzün önünde duran o kitabı okumuyoruz. Ya da doğru okuduğumuzu sanıyoruz."

"Kafam karıştı," dedim.

"Karışmasın," dedi, "rakından bir yudum al da zihnin açılsın. Kafka, ölümsüzlüğün sırrını Gregor Samsa'yı bir hamamböceğine dönüştürürken bulmuş zaten. Burada yazarın kendisiyle ilgili bir sorunu var. Diyorum ya, hamamböceğini kullanması boşuna değil. Önemsenmediğini, yarınlara kalamayacağını düşünüyor. Bu pesimist tavrı onu öyle bir buluşa götürüyor ki, ancak dehalara özgü bir durum."

"*Değişim*'i bir de bu gözle okumalıyım o zaman."

"Hayır hayır," dedi. Gözlerine bir canlılık gelmişti. Gelip geçiciydi. "*Değişim*'i defalarca okusan da benim vardığım sonuca yaklaşamazsın bile."

Ne diyebilirdim ki. Sustum.

"Peki, Kafka'nın 'Yuva' öyküsünü biliyor musun?"

"Biliyorum."

"Orada, gelebilecek tehlikelere karşı hep tetikte olan yaratık, karınca yuvalarında gizlice yaşayan üç milimetrelik hamamböceğinden başkası olabilir mi? Peki, Clarice Lispector'un *G.H.nin Çilesi* romanına ne dersin?"

"Bilmiyorum, sözünü ettiğin romanı okumadım."

Bir başarı elde etmiş gibi arkasına yaslandı. Yüzüne yine o alaycı gülümseme yayılmıştı. Ama gözlerinde hüzünlü bir dalgınlık vardı.

"Romanın başkişisi kadın, yani G.H. hamamböceklerinden korkan, tiksinen, nefret eden biri. Ama ne oluyor? Yatak odasında, komodinin çekmecesinde bir hamamböceği görüyor ve yaşamı birden cehenneme dönüyor. Ama G.H. romanın sonunda ne yapıyor? Bir türlü giremediği yatak odasına giriyor ve komodinin çekmecesini açıp oradaki hamamböceğini bir kuruyemiş gibi çıtır çıtır yiyor."

"İğrenç," dedim yüzümü buruşturup başımı iki yana sallayarak.

"Bir böcek yediğini düşünürsen iğrenç tabii; burada dikkatli olmak gerekiyor. Ağzına attığı ölümsüzlük hapı gibi bir şey. Çünkü böceği tür olarak tanrısal buluyor. Hayatın sırrı nedir? Kimsenin yanıtını bulamadığı bu soru da bana artık çok saçma geliyor. Çünkü sırrı mırrı yok. Anladın mı dostum, hamamböceği hikâye."

Anlamadım ama, "Anladım," dedim.

Ona yalan söylediğimi anladığı bakışlarından belliydi. Gözlerini kısarak belli belirsiz gülümsedi. Bu kez alaycı değildi ve tepeden bakmıyordu.

"Şu şişeyi görüyor musun?" dedi.

Konuşmaya başladığımızdan beri gözüm ondan, çevresindeki nesnelerden başka bir şeyi görmemişti ki. Biliyordu bunu. İlkyazdı ama kuru, bayıltıcı bir sıcak vardı dışarıda. Gölgede oturuyorduk. Çevremizde kaç masa doluydu, onlar neyle ilgileniyordu, umurumda değildi. Ruhsavar Topu'nun benden başkasına anlatmayacağına, anlatsa bile böyle içten olamayacağına inandığım sözlerini dinliyor, onaylarken, soru sorarken aslında sadece ona eşlik ediyordum.

Başını yana büktü, çenesini sıvazlayıp kendi kendine konuşuyormuş gibi ağır ağır anlatmaya devam etti.

"Şişe ne kadar yanıltıcı, değil mi? Ancak içindekini görünce anlıyorsun bunu. Kanıtı olmadan bu şişe kendi başına bir hiç. Ama içindeki gerçek bir güç, zeytinler tek tek toplandı dostum. Eski yöntemlerle sıkıldı. Yemek yediğim her yere birer şişe gönderildi. Niye mi, insanın bir yerden sonra topunu sürekli yağlaması gerekir."

Güldü. Alaycı, soğuk bir gülüştü.

"Ruhsavar Topu'nu söktüm," dedi, "artık onun atacağı hiçbir mermi yok."

Kadehimi kadehine uzattım.

"O zaman bu yağ ne?" dedim tabağa ekmeğimi banarken.

Güldü. Gözlerindeki hüzün tamamen kaybolmuştu.

İyi bir oyuncu değildi ama vasat olduğu da söylenemezdi.

ÜSTÜ KALSIN

Gün ağarırken, içtiğim ağrı kesicinin etkisini göstermesini beklerken ve omuzlarımın üstünde taşıdığım arı kovanını hangi duvara vurup parçalayacağımı düşünürken gökyüzü de bir bulut pornosu sunmaya hazırlanıyordu. Bu sabah, özellikle benim için sahnelenmiş bir oyun. Çünkü başım çatlayacakmış gibi ağrıyor ve ister istemez, migrene en iyi ilacın mastürbasyon olduğunu söyleyen Louise Hay geliyor aklıma. Üstelik günün bu erken saatinde. Ucuz, belki de pembe çiçeklerden yapılmış sahte içkiler içen ve bir türlü yatışamayan benim gibi bir sefil için gökyüzünde tuhaf bir telaş var. Yoğun bir kütleden kopmuş, aslan yelesini andıran saçları ve sakalıyla, baş ağrısını hiç tatmamış vakur bir erkek başı, gözleri kapalı, öpülmeyi bekliyormuş gibi dudaklarını hafifçe uzatmış kadına doğru hızla yaklaşıyor. Şehvetten gözü dönmüş erkek bulutun sakalı titreyerek genişliyor. Boynu gittikçe incelse de erkek bulutun, hedefine ulaşıyor sonunda. Gövdesiz başların dudakları birleşiyor. Bu bir hazsa, o haz yaşanamıyor; çünkü erkek başına benzeyen bulut dağılmaya başladı bile. Rüzgâr bu edepsizliğe karşıydı ve böyle bir son kaçınılmazdı. Sınır tanımaz sansür, her yerde. Sonra birbirine karıştılar; şimdi ne kadın var ne de erkek. Yaratıklara benzeyen bulutlar da şe-

kilsizleşerek birbiri üzerine yığılmaya başladı. Ey gökyüzü, seni doğru okumalıyım. Doğru okuyup ders çıkarmalıyım. Yoksa, kafalarını taş ve direklere vurarak intihar eden Avusturalya'daki binlerce koyundan ne farkım olur? Sevgili dostum, tek arkadaşım, koruyucu meleğim Salamon Honey, Louise Hay okumamı önermeden önce etkili olacağını düşündüğü ama ters tepki uyandıran bir yol denemiş ve bana Avusturlaya'da halk arasında *darling pea* olarak bilinen (bilimsel adı *swainsona galegifolia* imiş) pembe çiçekli zehirli bitkiden söz etmişti. Boşalmış votka şişesini göstererek, "İşte senin *darling pea*'n bu!" demişti. "Sen bir koyunsun!" Ben bir koyunum deyip sesimi titreterek melemiştim, "Sen bir köpeksin," dediğinde üç kez havladığım gibi. Hikâye şuydu: Ülkenin güneydoğusundaki New South Wales eyelatinde çıkan büyük çalı yangınının ardından bu pembe çiçekli bitkiler tüm ülkeye yayılmış. Doğayı iyi okuyamayan koyunlar da (neyi iyi okuyabiliyorlardı ki garibanlar) rengine aldanıp bu zehirli otu afiyetle yiyince garip davranışlar göstermeye başlamışlar. (Senin gibi. Evet benim gibi.) Bununla da kalmayıp kafalarını taşlara vura vura intihar emişler. Sen de o pembe çiçeklerden yapılan içkileri içmeye devam edersen... devam edersem ben de başımı taşlara vura vura geberip gideceğim, değil mi? Doğru okumalıyım gökyüzünü ve yeryüzünü ve yeraltını ve rüyaları ve bilinmeyen âlemleri... Günün bu erken saatinde bütün olası, sanal, andıran, kandıran iç ve dış dürtülere, hepsine hayır diyebilmeliyim. Çünkü her sorunun yanıtı doğada. Bulutların yarattığı bunca karmaşanın anlamı şu; sen de her an, anbean değişiyorsun, bunu görüyor ve hissediyorsun. Yakıcı düşüncelerin gücü yok artık üstünde. Kurtulacaksın. Onsuz yazabilmek, okuyabilmek, duyabilmek, görebilmek, onun dışında kalabilmek ayrı bir büyü, ayrı bir yürek. Pembe çiçeklere kapı-

lan koyunlardan olmayacaksın. Hay-Hay. Çünkü daima korunuyor ve yol gösteriliyorsun. Hay-Hay.

Yukarısı iyice karışıyordu. Başımın ağrısı geçmemişti. Bunun sonu yağmurdu. Aynı zamanda başımdaki ağrının geçmek bilmemesinin sorumlusu da yağamayan yağmurdu. Bir sorumlu bulmak her zaman işleri kolaylaştırıyordu. Gökyüzü bir deşilse, her şeye yeniden başlayabilmem için bir fırsat doğardı.

Gece, Salomon Honey'in kaplumbağa kabuğu dediği bin yıldır yıkanmamış –ama kokusu beni rahatsız etmeyen– kalın hırkama bürünüp balkonda oturmuş ve küçük yudumlarla votka içmiştim. Karanlıkta, benim

için sahnelenmiş oyunları izleyen gizlenmiş sinsi bir izleyiciydim. Sabahları beslediğim kuş arkadaşlarım sığındıkları kuytularda gözkapaklarını indirmiş, rüyalarında beni, ceplerim yem dolu olarak onlara doğru yürürken görüyorlardı. Bense bekliyordum. Son derece sabırlıydım çünkü o saatlerde sokaktan çok az insan geçiyordu. Sesler vardı. Uzaklardan bir uluma, ardından daha yakın ve daha uzun bir uluma, bir aracın lastiklerinin asfaltta çıkardığı sesin fısıltısı. Çöp kamyonu olabilir, bir motor homurtusu. Derken iki yeniyetme. Tam görüş alanımda durup öpüştüler. Öpüşmeleri önemli değildi, önemli olan dudakları birbirinden ayrılırken çıkan sesti. Mantarın şarap şişesini terk ederken çıkardığı ses gibi ama o kadar güçlü değil. Uzun zamandır kendi dudaklarımda duymadığım bu ses için bir yudum votka içtim. Kız karşı apartmanın kapısından girmeden önce dönüp el salladı oğlana. Gülmüyordu, kaygılıydı. Oğlan da öyle, elleri pantolonunun ceplerinde, yürümeden önce yerdeki boş bir sigara paketine tekme attı. Neden sonra apartmanın önüne bir araba yanaştı. Koca kıçlı bir kadın arabadan inerken, "Zaten arabanın bütün tozunu sildik," dedi. Zaten. Şikâyeti anlatıyor "zaten" ama hangi tozları sildi bu kız, onu anlamadım. Bir yudum da tozlar için içtim. O kadar çok neden vardı ki, içmemek mümkün değildi. Ne zaman votkam bitti, ne zaman içeri geçtim...

Yine uykusuz geçen bir gecenin ardından salonun geniş penceresinin önündeyim. Gökyüzündeki gösteri (başlamadan) bitince kente, uzaktaki gecekondulara baktım. Doğuda, alçak tepelerin ardında soluk bir kızıllık, asık yüzlü bulutlardan fırsat buldukça bir belirip bir kayboluyordu. Kimi evlerin ışıkları solgun solgun göz kırpıyordu. Uyanmışlar. Cuma. Haftanın en yorgun ama en güzel günü. İşe gidilecek, okula gidilecek... Sense hiçbir yere gitmeyeceksin.

Kent karmaşası henüz başlamamıştı. Ağrı kesici yavaş yavaş etkisini gösteriyordu. Bir kahve içmenin tam zamanıydı. Kahvemi hazırlayıp salona döndüm. Gök gürledi. Uzaktan köpek havlamaları duyuldu. Dünden beri dilime doladığım dizeleri haykırırcasına yineledim:

Işığım
Işıkla usumu
Bana gücümü bağışla

En iyi arkadaşım, tek dostum Süleyman Bal (ben ona Salomon Honey diyorum ama yüzüne karşı değil tabii) günden güne gücümü yitirdiğimi düşünüyor. Çünkü ben tamamen içkinin kontrolüne girmişim ve omuzlarımın üstünde taşıdığım arı kovanını o yönetiyormuş. Sonumun felaket olduğunu düşünse de bunu söyleyemiyor, ima ediyor. Yoksa asla okumayacağım bir kitabı, Louisa Hay'ın *Düşünce Gücüyle Tedavi*'sini neden getirsin. Ne başlangıç var ne de son, demişti kitaptan alıntı yaparak. Etkili olacağından nasıl da emindi. Kendini bu kadar önemsemesini komik buluyorum ama iyi bir insan. Sadece madde ve deneyimlerin sürekli değişimi ve dönüşümü varmış. Az önce izlediğim iki bulutun sevişmesi gibi: değişim dönüşüm. O torbanın içinden Louisa Hay'in kitabını değil de yetmişlik bir votka şişesi çıkarsaydı "Hay-Hay," derdim Honey'e, yani iki Hay birden. Kitabı verdiğinin ertesi günü telefon edip nasıl bulduğumu sormuştu. Henüz başlayamamış olmam düş kırıklığına uğratmış, hatta üzmüştü Honey'i. "Seni yaratan güç ve sen birsiniz," demişti yine kitaptan. Çünkü korunuyor ve yol gösteriliyormuşum. Honey de koruyucularımın talimatlarını yerine getiren bir elçi: Bu kitabı ona ver! Okuyup bitirdiğimde içkiden kurtulacağıma öyle inanmıştı ki!

Saatime baktım, televizyonu açmama daha var.

Büyük bir Türkiye haritasının önünde ayakta duran, ellerini nereye koyacağını bilemeyen (ben de öyleyim), televizyondaki hava durumu sunucusu kadın, yani Büşra (öğrendim artık her sabah ekrana çıktığında adını yazıyorlar: Büşra Gizligöz), zaten iri olan gözlerini kocaman açarak bir felaket haberi verir gibi yazın son günlerinden birini yaşadığımızı, yarından itibaren hava sıcaklığının beş ila on derece düşeceğini, yurdun büyük bir kesiminin yağışlı olacağını söyledi. Yüksek kesimlere kar bile yağabilirmiş. Yani, bir kesinlik yok. Muğlak. Miş... Her konuda olduğu gibi. Miş... Valla efendim olabilir de, olmayabilir de. Güldüm. Beni güldürebilen tek program bu. Aslında Büşra tabii. Ekim sonu bir cuma sabahı 07.00 haberleri başlamadan önce, gözlerini hiç kırpıştırmadan sıralamıştı bunları Büşra. Dizlerinin hemen üstünde biten şık bir elbise giymişti. Şıktı ama Büşra bunu taşıyamıyordu. Hiçbir şeyi taşıyamıyordu Büşra. Çünkü bedeni kendisine yüktü. Onun ne kadar yorgun olduğunu bir ben anlıyordum belki de. Bacakları kalındı, beli de. Ya da televizyonda öyle görünüyordu. Uzun saçın ona daha çok yakışacağını düşünüyorum. Belki o zaman yüzünün neferi kocaman gözleri o kadar öne çıkmaz, Büşra da sadece göz olmazdı. Üzüldüğünde bu gözler nasıl sönerdi acaba? Ya ağlarken? Seller sular gibi gözyaşı akardı kesin. Muğlak bir ağlak. Meteorolojik olaylar dışında başka bir şey onu bu denli şaşırtıyor muydu? Louisa Hay'in kitabını okumuş muydu? Sıcaklar artacağı zaman da böyle endişeliydi, düşeceği zaman da. Büşra'yı mutlu edecek ve bu mutluluğu izleyicileriyle de gülümseyerek paylaşacağı bir hava durumu var mıydı? Yoktu. Olamazdı. Çünkü her koşul kendi içinde bir tehlikeyi barındırıyordu. Bilmesem ve televizyonun sesini kapatıp izletseler, bu kadın ne anlatıyor deseler; büyük bir deprem, kasırga ya da terörle ilgili bir haber veriyor herhalde derdim. Günlük yaşa-

mında nasıl biri acaba? Eşine ya da sevgilisine böyle mi bakıyor? Böyle bakan bir kadın nasıl öpüşün nasıl sevişir? Çok özele giriyorsun. Doğru, buna hakkım yok.

Hava durumu bitip kısa bir reklam arasına geçince televizyonu kapadım. Haberleri izlemekten nefret ederim. Çünkü demeç veren, açılış kurdelesini keserken gülümsemeye çalışan, bizleri yönettiğini düşünen o zavallıları her gördüğümde bütün bunları ben yapıyormuşum gibi acı çekiyor ve utanç duyuyorum. Dizileri, tartışmaları, yarışma, eğlence ve evlendirme programlarını da öyle. İçinde bulunduğumuz koşullar ne habercilerin ne yorumcuların ne de oyuncuların yüzüne yansımıştır. Büşra yalnızca hava durumunu verse de yüzü, özellikle gözleri her şeyi anlatır. Gündemi Büşra okur ve olabilecekleri, gizli kapaklı döndürülen dolapları, gölgede kalmış yanları, bizi bekleyen tehlikeleri anlatır. Belki de her şeyi bu kadar açıkça dile getirdiği için tedirgindir. "Korkma Büşra!" diye haykırmım kimi sabahlar televizyona doğru, "onlar, her türlü teknolojiyi kullansalar da senin dilini çözebilecek donanımda değiller." Ama Büşra yine korkar. Her sabah gözlerinin biraz daha büyük olması bundandır.

Saat 07.40. Balkondayım ve sokağa bakıyorum. Biraz sonra o kadın karşı apartmanın kapısından çıkacak. Geciktiyse –genellikle gecikir– telaşla, kalın topuklu ayakkabılarının üzerinde sert adımlarla, birini dövecekmiş gibi koşturarak durağa doğru gidecek. Her şey bir gün öncekinin aynı. Dün siyah pantolon üzerine beyaz bir gömlek giymişti. Bugünse kemik rengi trençkotunun altına siyah bir elbise giymiş. Hava durumunu mu izledi, gökyüzüne mi baktı? Gökyüzündeki bulut karmaşasını izleyecek zamanı olmamıştır. Aceleyle çıktığı düğmelerini iliklemediğinden belli. Saçlarını toplamış. Omzuna astığı soluk çağla yeşili çanta oldukça büyük. İçinde ne var acaba? Asker gibi yürüyor. Görüş alanımdan çıkana

dek izliyorum onu. İkinci beklediğim kişi Yorgun Adam. Bir çizgi roman karakterine benzetiyorum onu. Sabah evimin önünden geçerken başı önünde oluyor. Büyük olasılıkla işine gidiyor ama ayakları hep geri dönmek istiyormuş gibi. Akşam dönüşte de izliyorum onu. Sabahki kadar yılgın olmuyor. Yakınımızdaki marketin torbasında taşıdığı bira şişelerinin verdiği mutluluk olmalı bu. Anlıyorum, o da benim kadar yalnız biri ve şişelere tutunuyor. Ama benim gibi kurtulmaya çalışmıyor. Konuşup dertleşeceği, her sabah yolunu gözleyen, peşi sıra gelen ve kendisine bir kuş ordusunun generali olduğunu hissettirecek kanatlı arkadaşları yok onun. Hay'in kitabından o da yararlanmalı. Bir akşam önüne çıkıp, Kurtuluşumuz burada, diye fısıldamalıyım kulağına. İçinde çok yararlı bilgiler, hatta sırlar var. Bedenimizin her hücresi, düşündüğümüz her düşünceye, söylediğimiz her söze karşılık verir. O zaman bana şunu sorma hakkı var: Karaciğer hücreleri de buna dahil mi? Ya akciğerler? Hepsinin dahil olduğunu söylemeliyim ve o da bana, Hay-Hay, demeli. Ya da bir gece, belki sabaha karşı gidip kapısını çalmalıyım, güneş henüz doğmadan gökyüzünün en gizemli ve güçlü olduğu o anda kurtuluşumuz için güç birliği yapıp önemli kararlar almalıyız. Kuşları beslemenin ruh sağlığı için ne kadar önemli olduğunu anlatmalıyım ona. Bu iş, onların gururunu incitmeyecek biçimde yapılmalı, demeliyim, öyle açıkça, herkese –ve kuşlara– göstere göstere değil, çaktırmadan, sanki cebin delikmiş de oradan dökülüyormuş gibi... çünkü Yorgun Adam, demeliyim (evet, yüzüne karşı söylemeliyim bunu), evrenin en onurlu ve en alıngan canlılarıdır kuşlar. Onları üzecek, kıracak bir şeyi asla yapmamalıyız.

Dışarıdayım. Paltomun cepleri kuşyemiyle dolu, oldukça dik yokuştan aşağı doğru koşarak iniyorum. Başı-

mın ağrısı geçti. Her günün her ânında, benden daha büyük bir gücün içimden akıp geçtiğine inanıyorum. Hay-Hay. Saçlarımı uçuşturan bir rüzgâr var. Beni hiç umursamayan bir kediye selam veriyorum. Gökyüzünde, geceden kalma bir dolunayın soluk lekesi bulutların arasında bir görünüp bir kayboluyor. Belki de kedinin saygısızlığı bundan; yolunu kaybetti ve gece boyunca ona kılavuzluk edecek Ay'ı bulamadı gökyüzünde. Öfkeli ve mutsuz. Selamım ona bir küfür gibi gelmiş olabilir. "Beni bağışla kayıp kedi," diyorum, "bir daha böyle bir şey olmayacak." Sonra da bütün kaybolmuş ve yolunu bulamayan kedilere haykırıyorum. "Işığım! Işıkla usumu ve bütün kedileri. Bize gücümüzü bağışla!" Bağrımı rüzgâra vermişim, koşarak iniyorum yokuşu. Aslında ne kediler umurumda ne de sokak köpekleri. Kaybolmasalardı. Aydan, yıldızlardan, güneşten medet ummasalardı. "Ey sokak hayvanları... medet ummayın. Sizin için kimse bir şey yapamaz. Yeter ki kaybolmayın." Benim dostum güvercinler. İşte meydanda toplanmış generallerini bekliyorlar. Nevaleniz ceplerimde. Takılın peşime, özgürlük yürüyüşü başlıyor.

Gökyüzü çok karışık, bulutlar hızla hareket ediyor. Biraz sonra yağmur başlayacak. Büşra hiç yanılmaz. Şemsiye taşımaktan nefret ettiğim için ıslanmayı göze aldım. Eskiz Kafe'nin önüne geldiğimde henüz tek bir damla bile inmemişti gökyüzünden. Durunca peşimdeki güvercin ordusu da durdu. Bugünkü gösteri buraya kadar, dedim, çünkü Eskiz Kafe'de oturacağım. Salomon Honey'e anlatacak bir şeyim olsun istiyorum. Üstelik öyle bir süslerim ki, ağzı açık dinler. Kapıyı itip içeri girdim. Her zaman olduğu gibi cam kenarındaki masadaydı. Bir dergiyi inceliyordu, sağ elinde içmeyi unuttuğu kahve fincanını tutuyordu. Onu rahatça görebileceğim bir masaya oturdum. Hemen başımda biten garsona kahve söyle-

dim. "Büşra Hanım, merhaba," diyecektim, "her sabah sizi televizyonda izliyorum. Programınız bittikten sonra da buraya gelip kahve içtiğinizi biliyorum. Sizinle tanışmak ve bir merhaba demek istiyorum." Ya tepki gösterirse, "Of ya!" deyip sıkıntıyla başını çevirirse. Sonuçta medyatik biri, rahatsız edeni, ceptelefonunu gösterip yapay bir gülümsemeyle "bir fotoğraf" diye yılışanı çoktur. Porselen kahve fincanına uzanan zarif parmaklarına bakıyorum. Dergiye o kadar dalmış ki, onu hayranlıkla izlediğimin farkında bile değil. Bana öyle davranmayacağına eminim. Bal rengi gözlerinin içi gülerek o da, "Merhaba," diyecek. Elini uzatacak. Sonra da boş sandalyeyi işaret ederek, "Oturmaz mısınız?" "Ben Erman," diyeceğim, "sizinle vedalaşmaya geldim."

"Birine mi bakmıştınız?" dedi garson. Gözü bir bende, bir cam kenarında oturup dergisini okuyan kadındaydı. Hiç de dostane değildi garson ve bir serseriymişim gibi inceliyordu beni.

"Evet ama yanılmışım," dedim. Dışarı çıktım. Garson da ardımdan çıktı. Güvercinler yoktu. Bir süre beni gözleriyle izledi herhalde, arkama dönmedim.

Hey, dedim ayaklarıma, nereye gidiyoruz? Hay mı demeliydim, yoksa Hay-Hay mı? Yanıt vermediler, sadece kararlı adımlarla yürümeye devam ettiler. Karşıya geçip bir sokağa saptık sonra başka bir sokağa. Ayaklarım götürüyor, ben gidiyordum. Her yer çok tanıdıktı, ezberlenmişti.

Varacağımız nokta burası olmalıydı ki, ayaklarım durdu. Gazete ve tekel bayisindeki Bekir yorgun gözlerle bakıyordu.

"Votka mı?" dedi.

"Votka," dedim. Sesime çok benziyordu ama bunu söyleyen ben değildim.

"Yetmişlik mi?" dedi.

Bu kez başımı sallamakla yetindim. O sesi duymak istemiyordum. Gazete kâğıdına sardığı şişeyi siyah bir naylon torbaya koydu. Para üstü verirken tuhaf bir gülümseme vardı yüzünde.

"Üstü kalsın," dedim.

Anlamadı. Önce elindeki paralara sonra yüzüme baktı. Başka bir şey söylemedim. Üstü kalsın, demiştim; üstü-kal-sın. Arkamdan hâlâ bakıyor olmalıydı. Anlamamıştı. Anlamayacaktı da; çünkü üstü kalacaktı. Siyah naylon torba taşıyan, kodlanmış adamlardandım. Bizi herkes tanıyordu. Siyah çiçek koyunlarıydık. Zaten o yüzden siyah torbalara koyuyorlardı içkilerimizi.

Şimdi eve dönüyoruz, dedim ayaklarıma.

Ve mırıldanmaya başladım.

Işığım
Işıkla usumu
Bana gücümü bağışla.

Çünkü her sorunun yanıtı doğada. Bulutların yarattığı bunca karmaşanın anlamı şu; sen de her an, anbean değişiyorsun, bunu görüyor ve hissediyorsun. Yakıcı düşüncelerin gücü yok artık üstünde. Kurtulacaksın. Onsuz yazabilmek, okuyabilmek, duyabilmek, görebilmek, onun dışında kalabilmek ayrı bir büyü, ayrı bir yürek.

Öykücülüğümüzün usta kalemi Cemil Kavukçu, yeni öykülerini *Üstü Kalsın*'da bir araya getiriyor. İnsanın insanla, doğayla ilişkisi, kendi iç dünyasıyla ilişkisidir aynı zamanda. Kavukçu, kahramanlarını öyle yerlerinden yakalayıp anlatıyor ki, sonunda okur kendisini, adına öyküdediğimiz aynanın karşısında çırılçıplak buluveriyor. *Üstü Kalsın*, aklınızdan çıkmayacak öykülerden oluşuyor.

Kapak desen: Melih Kavukçu

can

ISBN: 978-975